

ANUL XVII NR. 13 (669) — 23 martie 1968

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

flacăra

MILIOANE DE PE URMA INOVAȚIILOR

Citeva sute de specialiști din sectorul industrial al Ministerului Industriei Alimentare au participat acum câteva zile la o festivitate de premiere a unor întreprinderi, pentru numărul mare de inovații realizate în cursul anului 1967.

Aplicând 2 570 de inovații realizate de muncitorii, tehnicienii și inginerii din diversele sale întreprinderi, Ministerul Industriei Alimentare a obținut o economie de 15 696 000 lei. Inovațiile respective au avut drept urmare îmbunătățirea substanțială a calității unor produse. Socotite pe ultimii șapte ani, adică de când în cadrul Ministerului Industriei Alimentare s-a accentuat mișcarea de inovații, economiile rezultate din această acțiune au fost de peste 100 000 000 lei. Care sînt întreprinderile premiate în 1967 pentru numărul și importanța inovațiilor? Prima este fabrica «Stela» din București (50 de inovații aplicate într-un singur an). A doua, «Nivea» din Brașov (35 de inovații). Premiile trei și patru nu s-au acordat în acest an. Mențiuni: Fabrica de zahăr-Roman, Fabrica de ulei din Oradea, întreprinderea «Carne-frig industrial»-Suceava, Fabrica de conserve-Tecuci, I.C.F.T.-Arad, întreprinderea «Dimbovița»-București, moara «1 Mai»-Iasi, I.C.A.P.-București.

În pofida realizărilor, mișcarea de inovații din cadrul Ministerului Industriei Alimentare are — după cum au arătat cei care au luat cuvîntul la festivitate — și unele aspecte negative. În primul rînd, e mic numărul celor care participă la această acțiune: 20 pînă la 40 de oameni la mia de salariați. Apoi, nu se aleg pentru inovații temele cele mai eficiente din planul tematic. Re-compensările pentru inovații nu se fac cu cel mai mare discernămint. Vin la rînd întîrzierile ce se produc la omologări, ceea ce face ca aplicarea inovațiilor să se tîrîgăneze, provocînd astfel prejudicii.

Evitînd aceste aspecte negative, economiile ar crește — după părerea unora dintre vorbitori — cu cel puțin 20-30 la sută.

F. URSEANU

ARHITECTURĂ PE MALUL CRIȘURILOR

Macheta din fotografie reprezintă hotelul care a început a fi construit la Oradea. Sperăm ca cei 29 000 000 lei încredințați întreprinderii nr. 9 construcții-montaj din Cluj să se transforme într-o clădire modernă și bine executată. 7 etaje, un mare restaurant și o terasă, sediul Agenției O.N.T. și piscina (cu apă semitermală!), barul de zi și solarul sînt singurele «elemente concrete» ale viitoarei clădiri despre care vorbesc astăzi cu insistență constructorii și proiectanții.

Se știe, centrul municipiului Oradea poartă și azi însemnele unor vechi și clasice stiluri — gotic, baroc etc. Se pune întrebarea: cum se va armoniza noul hotel cu arhitectura vechiului oraș?

Am avut pe această temă o interesantă discuție cu ing. Leontin Pescaru, directorul D.S.A.P.C. județean, de la care am aflat că în clipa de față orădenii au purces la construirea de noi clădiri (1 000 de apar-

SOLIDARI CU LUPTA EROICĂ A POPORULUI VIETNAMEZ

În cadrul săptămîinii de solidaritate cu lupta poporului vietnamez, care s-a desfășurat între 13 și 19 martie 1968, în Capitală și în numeroase alte localități din țară au avut loc mitinguri ale oamenilor muncii.

În cuvîntările lor, vorbitorii au arătat importante succese pe care le obține viteazul popor vietnamez în lupta sa dreaptă împotriva agresiilor imperialiste americane și a marionetelor lor de la Saigon. Curajul și eroismul lui fără seamăn au cîștigat admirația tuturor popoarelor lumii.

În încheierea mitingurilor au fost adoptate moțiuni în care oamenii muncii din țara noastră își exprimă solidaritatea fierbinte a întregii națiuni române cu lupta poporului vietnamez, hotărîrea nestrămutată de a-i acorda și în viitor întregul sprijin material, politic, moral și diplomatic, pînă la cucerirea victoriei depline.

În fotografie: un aspect de la mitingul care a avut loc în Capitală la Casa de cultură a tineretului din sectorul IV.

tamente) în zona de vest. Acestea vor popula toamăi malul drept al Crișului Repede.

Studiul efectuat asupra dezvoltării noii zone a condus la ideea că «oglinza de apă» lungă de peste un kilometru și lată între 25 și 50 metri (e vorba de lacul unui baraj din apropiere) poate să servească drept punct de plecare pentru o suită de zone verzi și o bază sportivă cu caracter acvatic — cluburi cu diferite secții nautice. Pentru orădeni, care n-au practicat la ei acasă asemenea sporturi, baza va însemna foarte mult.

În general se are în vedere — și aceasta-i ideea pe care vrem s-o subliniem — că a trăi bine nu înseamnă numai a lucra, a circula, a locui și a te cultiva bine — cunoscuta principii ale urbanisticii — ci înseamnă să ai la dispoziție și mijloace pentru a petrece agreabil timpul liber.

Soluții arhitectonice specifice? Concepțiile arhitecturii noilor clădiri sînt aici rezultatul concluziilor unui concurs pe tema «Studiu asupra arhitecturii specifice în județul Bihor» — soldat cu foarte multe și interesante lucrări, dintre care s-au omologat cele mai reușite.

Proiectele arhitecților orădeni sînt multe. Amintim aici, ca o lucrare mai importantă, modernizarea și dezvoltarea Băilor Felix cu încă 1 300 de locuri, cu un nou complex terapeutic și multe altele.

Bazil DUNĂREANU

TRADIȚII MARAMUREȘENE

Cu toate că în Maramureș se păstrează statornic tradiția costumelor și a obiceiurilor, unele datini și-au restrîns totuși circulația. Așa stau lucrurile, bunăoară, cu «Tînjaua». Cu peste două secole mai înainte, această sărbătoare era comună tuturor așezărilor rurale din Maramureș. Astăzi ea se limitează doar la satele Hoteni, Hărniciești și Sat-Șugag, de pe malul apei Mara.

În ziua fixată pentru acest ceremonial — de obicei 23 aprilie — feciorul ales dinainte să tragă prima brazdă de primăvară este gătit cu mare migală. Întregul sat are prinse la porți ramuri de tei (semn de armîndeni), ulițele sînt măturate, casele văruite, iar oamenii, de la mic la mare, îmbrăcați în straițele alese ale portului local. Cel mai vrednic fecior din sat este condus de alaiul sătenilor pînă la ogor și de acolo pe malul Mării, unde înțeleptul vîrstnic al satului spală obrajii feciorului și urează rod bogat pămîntului comunei și al întregii țări. Această sărbătoare este închinată hărniciei omului. Istoria atestă similitudinea care există între «Tînjaua» și faptul primirii unui tribun roman întors victorios de pe cîmpul de luptă, fixînd originile tradiționalei sărbători maramureșene în timpul romanilor.

Comitetul județean pentru cultură și artă — Maramureș a început pregătiri pentru sărbătorirea acestei datini într-un

cadru care să depășească limitele stricte ale celor trei sate. Invitați din întregul județ (și de ce nu — din toată țara?) vor fi pe data de 23 aprilie martori ai tulburătorului ritual, din care, mai sus, noi nu am transcris decît o palidă imagine a ceea ce înseamnă, în ansamblu, «Tînjaua».

În ultimii ani s-a scris tot mai adesea despre «Simbra oilor» și astfel multă lume îi cunoaște înțelesul. Dar simbra se sărbătorește primăvara în Oaș, iar acum Oașul nu mai aparține județului Maramureș. Înseamnă că tradiția a dispărut? Ba de loc! Pe văile Izei și Vișeuului sînt stîne mai mari, cu oi mai multe chiar decît în Oaș. La Oncești, Săpînța, Botiza, «Ruptul stercelor» este același lucru cu «Simbra oilor» și deci datina nu trebuie să se stingă. În planurile recente ale Comitetului pentru cultură și artă — Maramureș figurează, la un aliniat, următorul text: «În luna mai, cu ocazia organizării stînelor, vom căuta să dăm evenimentului un caracter sărbătoresc prin spectacole artistice...»

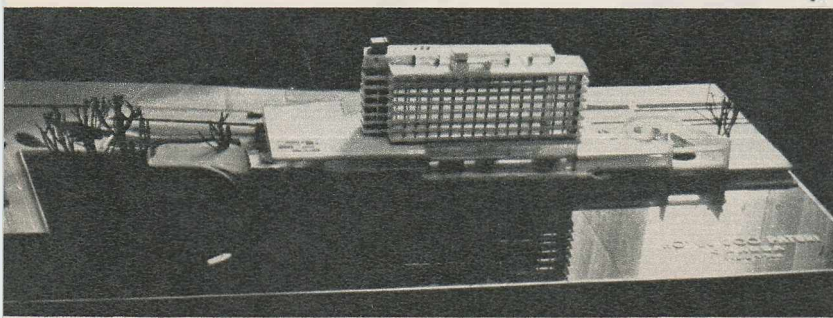
Am înțeles tot, în afară de cele două cuvinte: «vom căuta»...

Tudor JIANU

FLORICELE CALDE!

Subiectul rîndurilor care urmează, luat în sine, este de-a dreptul minor. Totuși, el ocupă un loc oarecare în discuțiile cotidiene. Și nu doar atât. Mulțumiți, nemulțumiți, oamenii se aștern pe așteptat, în șiruri kilometrice, încît te întrebă ce produs nemaivăzut se distribuie acolo, pe stradă? Parafrazîndu-l pe Topirceanu, am răspunde: Ce să fie? Mai nimica — niște floricele calde!

«Mirajul» a apărut într-o zi din iarna aceasta, în chipul unui chioșc instalat sub acei copaci din vecinătatea Universității, care sînt plini-stup de vrăbii aproape tot

anul. Și dacă acestei curiozități bucureștene — a vrăbiilor — i s-au dedicat întinduri speciale prin gazete, de ce să nu intre și chioșcul în... istoria Capitalei? În ciuda ploii, a vântului, a zăpezii, mulți amatori așteaptă, stoici, punga cu floricele (unii cumpărând câte o sacoașă întreagă. Ca să fie...!). Diriguitorilor comerțului de specialitate li s-a făcut, probabil, milă de bieții oameni. Și-atunci au mai deschis un chioșc gemăn la intrarea în Cișmigiu. Două chioșcuri, cât este Bucureștiul de mare!

V. TURCU

PATRULE ȘCOLARE DE CIRCULAȚIE

Mai întâi, câteva amănunte de ordin organizatoric: patrulele școlare de circulație, înființate din inițiativa Direcției Generale a Miliției în colaborare cu Ministerul Învățământului și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, sînt echipe voluntare, formate din 8-10 elevi, care au sarcina de a supraveghea și îndruma circulația colegilor lor în drumul către și dinspre școală, în zona școlii, cit și pe timpul deplasărilor, în coloană, organizate de școli cu diferite ocazii.

Deocamdată acțiunea are un caracter experimental. În funcție de rezultatele obținute la cele patru școli din municipiul București — școlile Mihail Sadoveanu, Barbu Delavrancea, Spiru Haret și Școala generală nr. 124 — urmează să se înființeze patrule școlare de circulație și în alte școli din țară.

În ce-i privește pe elevi, nu se poate spune că n-au primit cu entuziasm să facă parte din aceste patrule. Imaginea pe care v-o prezentăm este cit se poate de concludentă.

I.V.

PRIMII TURIȘTI STRĂINI PE LITORAL

Primii oaspeți străini au și sosit pe litoral. Este vorba de un număr de 105 turiști din Finlanda, Norvegia și Suedia, sosiți prin Oficiul Național de Turism la Eforie-Nord, pentru odihnă și tratament. Oaspeții sînt găzduiți la hotelul «Europa». Alți 520 de turiști din Republica Federală a Germaniei vor sosi la sfîrșitul lunii martie, iar pentru începutul lunii aprilie sînt așteptați încă aproape o mie.

Primii turiști sosiți pe litoral se bucură de o atenție deosebită din partea gazdelor. Astfel, O.N.T. a organizat o serie de acțiuni care să le facă vacanța cit mai plăcută. După vizitarea întregului litoral în autocar, oaspeții au fost invitați să ia parte la manifestări culturale (serii dobrogene), la spectacole de operetă date de Teatrul muzical din Constanța, la întreceri sportive etc. De asemenea, turiștii au vizitat străvechea așezare de la Istria și alte obiective arheologice. Unii dintre ei vor face excursii pe Valea Prahovei și la București.

Concomitent, în toate stațiunile noastre maritime se depune o intensă activitate pentru reamenajarea vechilor hoteluri și terminarea celor noi. Opt din noile hoteluri de la Mamaia vor fi gata pînă la sfîrșitul lunii iunie.

B. SURU

PILULE

Pentru a mări viteza de circulație a troleibuzelor, autobuzelor și tramvaielor, I.T.B. a desființat o serie de stații și a lungit distanța dintre ele. Astfel, pe bd. Dacia nu mai există nici o stație I.T.B.: din bd. Titulescu troleibuzul 81 și autobuzul 33 nu mai opresc decît la Calea Griviței; din Griviței tramvaiul 3 nu mai opresc decît la Vergiliu etc.

Cui nu-i place, să ia taxiul, că-i tot al I.T.B.!

*

Se simte din ce în ce mai intens nevoia acută a unui nou ghid al Bucureștiului. Dar tot degehab, dacă nu simte cine trebuie.

*

Cooperarea folosește de ani de zile cu succes munca la domiciliu. Întreprinderile de industrie locală, care au mari posibilități, ar folosi și ele munca la domiciliu dar nu prea găsesc amatori. Motivul? În timp ce cooperarea acordă celor pe care-i folosește drepturi de cooperatori (ajutor de boală, concedii, pensii etc.), întreprinderile de industrie locală nu pot acorda asemenea

avantaje neavînd baza legală necesară. Să-i ajute cineva (poate forul tutelare)!

*

Strada Cîmpului există și în Pantelimon, și în Colentina, și în Berceni, și în Militari; strada Luncii — și în Giulești, și în Pantelimon; strada Fermei — în Grivița, Pantelimon și Șerbănița etc. Ce pășunism!

*

Pornind din Piața Romană, pe strada Mendeleev, se înșiruie o serie întreagă de vitrine cu grilajele trase sau vopsite pe jumătate. Sînt spații special construite în scopuri comerciale, care treptat-treptat au ajuns să fie folosite ca birouri sau depozite. Situații asemănătoare se înltănesc pe multe artere principale ca: bulevardul Gheorghe Gheorghiu Dej, 30 Decembrie, Griviței etc.

Ce-ar fi dacă tot treptat-treptat și-ar recăpăta vechea și mai rentabilă lor destinație?

M. MÎRZA

UN NOU «NIVEL DE PLUTIRE»

Anul 1967 s-a încheiat victorios pentru constructorii de nave gălățeni — 6 cargouri de 4 500 tdw au fost livrate de 15-30 de zile înainte de termen. La prețul de cost s-a realizat o economie suplimentară în valoare de aproape 6 milioane lei și un beneficiu peste plan de 7 milioane lei.

În anul 1968 Șantierul naval-Galați trebuie să livreze 8 cargouri de 4 500 tdw (cea mai mare sarcină de livrare din activitatea șantierului), majoritatea destinate exportului, și mineralierul «Petroșeni».

Un rol deosebit în ridicarea calității navelor, pentru realizarea unor economii suplimentare și a unor beneficii peste plan, îl joacă tînărul ICEPRONAV (Institutul de cercetări și proiectări navale) înființat în august 1966.

Ce-și propun pentru anul 1967 colecțiile de la ICEPRONAV?

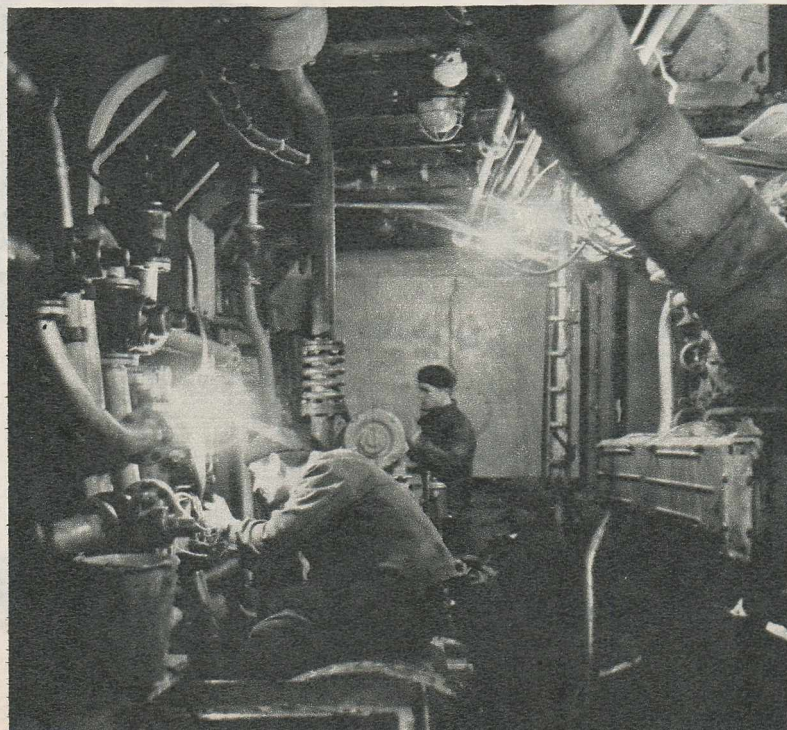
Pentru prima dată în țară aici se proiectează o macara pivotantă rotativă de punte, cu sarcină de ridicare de 3/5 tone.

Se desfășoară o largă acțiune de reproiectare a unor nave în scopul reducerii greutateii proprii și ridicării parametrilor funcționali.

În perspectivă, se lucrează la stabilirea performanțelor optime pentru navele care se vor construi în următorii ani. Numai acestui studiu îi sînt afectate 2.000 ore de proiectare. De altfel, la ICEPRONAV decalajul între cercetare și proiectare (774 000 ore/41 000 ore) este exagerat și, oricît de obiectiv determinată ar fi la ora actuală acordarea unui număr sporit de ore proiectării, proporția dintre cele două laturi ale muncii membrilor institutului trebuie reglementată.

Soluțiile preconizate și aplicate deja pe șantier, precum și cele care urmează să fie experimentate, trasează un nou «nivel de plutire» în munca proiectanților și a constructorilor de nave gălățeni.

Sofia SCORTARU

Ion STANCU

SPORT

ZECILE DE MII

Primăvara și fotbalul s-au reîntîlnit (ca de obicei) pe stadioanele din cîteva orașe, printre care și București, zîmbind împreună miilor de spectatori...

În definitiv, ce înseamnă oare aceste mii de oameni despre care ne-am obișnuit să scriem foarte impersonal, aruncînd parca o mantică ceruită peste toate capetele și ascunzîndu-le sub același patrafir egalizator? Să adunăm: 18 mii — sîmbătă, la București, iar duminică alte 15 mii tot în Capitală, 15 mii la Tg. Mureș, 10 mii la Bacău, 10 mii la Brașov, 25 mii la Ploiești (tribunele n-au suportat mai mulți), 35 mii la Craiova, în total, cam 130 mii de cetățeni care au dedicat fotbalului singura lor zi de odihnă, renunțînd la plăcerile domestice, la turism ori pescuit, la tentațiile tubului electronic și — pînă în cele din urmă — riscîndu-și liniștea pentru o după-amiază cu fotbal.

Exceptînd București, unde un cuplaj ar fi putut să adune o cifră de spectatori cu mult mai mare (chiar în condițiile retranșmisilor pe micul ecran), pentru celelalte orașe participarea publicului, chiar după evaluările aproximative publicate de presă, nu este de loc neglijabilă. 35 mii de oameni pe stadionul din Craiova înseamnă ca din 5 locuitori ai Cetății banilor unul era la fotbal, socotăea care rezistă și prin alte părți, la Tg. Mureș ori Bacău, de pildă.

Ce vrea să demonstreze? Gustul publicului pentru sportul-reeg? Este de mult cunoscut.

Ineficiența cronicilor realiste, și tocmai de aceea amare și dezamante? Toți cronicarii de fotbal o știu, din clipa în care au pus mîna pe condei.

În anulul reluării campionatului am asistat la o înclinare a jucătorilor de fotbal ai clubului Steaua, împreună cu o parte a susținătorilor lor. Din cele auzite acolo, un apel mi-a pătruns mai adînc în memorie. Pornea de la jucători și suna cam astfel: «Dacă ne iubiți cu adevărat, faceți-o din tribune și nu din fotoliile de-acasă!»

Să fi fost repetat acest îndemn și prin alte locuri?

*

Discuțînd același aspect cu un amic nu atît de străin de fotbal pe cît îl poate arăta profesia de gazetar sportiv, pe care o practică, dar nici de muzica ușoară, pe care o îndrăgește, ca fiecare tînăr, acesta m-a pus în fața unui raționament simplu și, poate de aceea, sănătos:

«Ne-a plăcut să-i auzim pe Amalia Rodriguez, J.C. Pascal, Rita Pavone, dar ei au plecat și noi am rămas tot cu Margareta Pislaru, Dan Spătaru și ceilalți. Crezi că n-o să-i mai ascultăm pînă la anul?»

N-o luși ca anecdotă. E strict autentică!

*

De curînd, brigada de onoare a sportului românesc s-a mai îmbogățit cu încă opt cavaleri: D. Ivanov, A. Calenic, P. Maxim, A. Simionov, V. Calabiciov, S. Covașov, M. Tîu și I. Falb, iar cea a antrenorilor cu încă cîinci: Ion Popa, Petre Cișmigiu, Al. Csipier, Andrei Vilcea și Vasile Chelaru.

Pe noile lor cartele stă înscrisă o dată din luna martie a acestui an, iar pentru M. Tîu și I. Falb zilele imediat următoare primirii distincției au însemnat și laurii de argint oferiți de zeita scrierii europene aflată în vizită la Paris...

Un alt cavaler al lamei de oțel, Ionel Drîmbă, a cucerit onorurile unui loc prim într-o selecție confruntare, de asemenea pe malurile Senei.

Buchetul acestor satisfacții, reunit și comentat, duce la concluzia că scrima practică în România este de cea mai bună calitate și că, dacă A. Vilcea și V. Chelaru, cîndva ci înșși campioni, sînt astăzi antrenori emerțiți, umăr la umăr cu elevii lor maștri emerțiți, putem înregistra în catalogul școlilor naționale încă una. Scrima, caiacul și canoarea sînt însă discipline olimpice. Or, pentru a nu rămîne doar «emerțiți» fără a deveni și «emerzitori» prin înconunarea de pe platoul mexican, se cere să apelăm cit mai des la înțelepciunea străbună, care ne învață să nu ne culcăm pe laurii victoriei.

Em. VALERIU

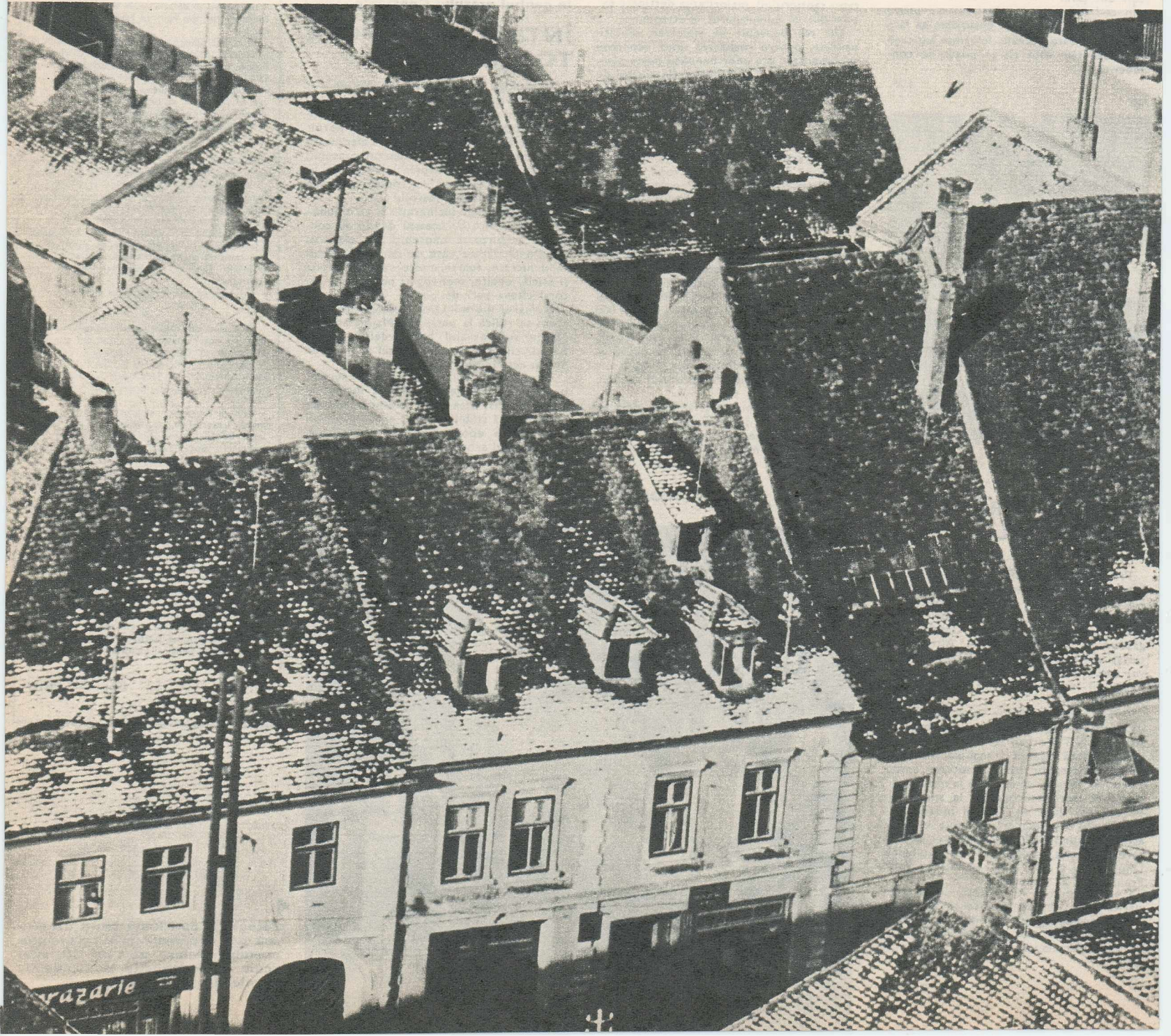
Fotografia nu-i luată într-o uzină — așa cum ar părea — ci în cala remorcherului «Peleş», de 1 200 CP, aflat acum în construcție la Șantierul naval din Brăila.

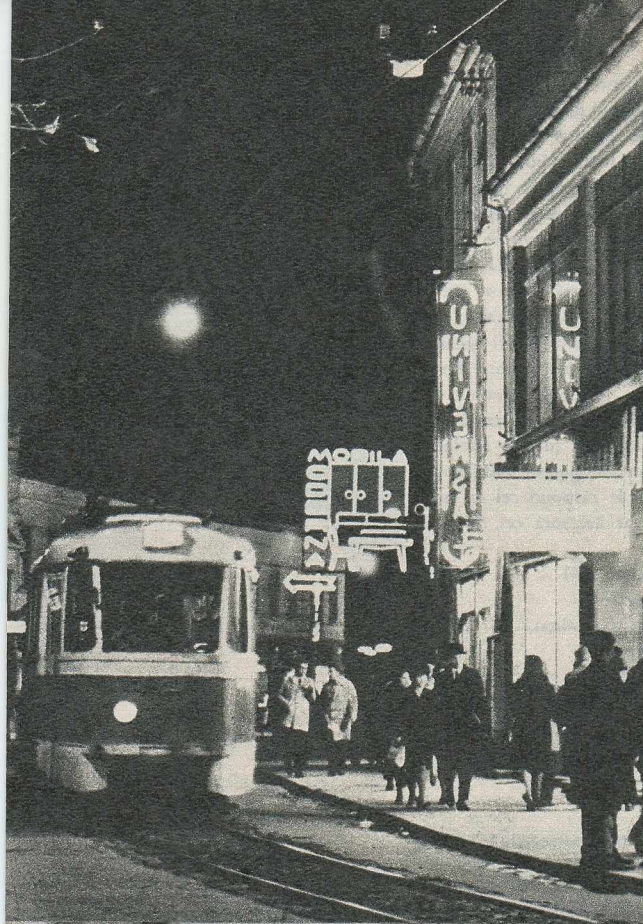
călătorie nouă :

SIBIU

UN JUDEȚ ÎN INIMA ȚĂRII

de Cornel BOZBICI

◀ **Nocturnă sibi-
ană...**

**La Avrig, într-o
zi de duminică...** ▶

**Sibiu: stradă
din «orasul de
jos».** ▼

«Rata», însoțind Tilișcuța, ne hurduca pe șoseaua de munte. Parafrazând un dicton — cu voie sau fără — omul de limbă mine îmi spuse: «Ei, acum toate drumurile noastre duc la Sibiu!» Constatam — pentru a cita oară? — satisfacția locuitorilor de pe aceste meleaguri. O comunitate nu numai de teritoriu dar și spirituală îi lega de Sibiu pe mărgineni, pe cei de la Valea Hirtibaciului sau pe cei din satele de pe dealurile Tîrnavelor. Sătenii din Poiana Sibiului sau din Jina — ni s-a relatat — ca să meargă la Sebeș, la fostul raion, tot prin Sibiu trebuiau să treacă. Acum în două ceasuri sînt la județ! Explicabilă e și cererea sătenilor din Păuca și Broșteni ca să treacă în noul județ: din vechime, prin tradiții, prin desfacerea unor mărfuri, prin școlarizarea copiilor, sînt legați de Sibiu. Febra organizării a cuprins instituțiile. Se preiau atribuțiile din mers, se fac planuri, delimitări. Prefaceri structurale. Unele instituții au dispărut din clădirile pe care le cunoșteau cetățenii. Unde sînt? Ziarul județean «Tribuna Sibiului» intervine prompt și informează în agenda zilnică adresele utile. Pe stradă se discută despre județ, în trenurile locale despre județ, în instituții despre județ... Dar unde se abordează alt subiect?

CE TREBUIE SĂ ȘTIE UN ELEV DIN CLASA A III-A?

Iată o întrebare care nu trebuie luată în glumă. Se apropie sfîrșitul anului școlar și elevii din clasa a III-a, care pînă acum buchiseau geografia regiunii, trebuie să o învețe pe cea a județului. Învățătorii cer o descriere geografică economică. Să aștepti viitorul an școlar? Bineînțeles că nu. Iată de ce la biblioteca «Astra» profesorul Ioan Holhoș lucrează, presat de timp, la o succintă monografie geografică, demografică, economică și social-culturală care, pentru a fi utilizată în următoarele zile la toate școlile, va fi publicată în câteva foiletoane în cotidianul «Tribuna Sibiului».

PRELUDIU STATISTIC

Situat în inima țării, vechi leagăn de tradiție și cultură românească, județul Sibiu, în noua formă administrativ-teritorială, se întinde pe o suprafață de 5 403 km². Populația numără 415 000 locuitori. Unitate teritorială complexă, județul Sibiu are toate condițiile pentru o dezvoltare multilaterală economică și social-culturală.

— Județul nostru — ne-a relatat într-o convorbire tovarășul ing. Ioan Ungur, secretar cu problemele economice la Comitetul județean de partid — cu o producție de 9,6 miliarde, se situează printre primele opt județe din țară din punct de vedere al puterii economice. Cu noile unități industriale care ne-au fost atribuite prin reorganizarea administrativ-teritorială industria județului însumează 54 de întreprinderi republicane și 4 de interes local. Acestea reprezintă principalele ramuri ale economiei — construcții de mașini (8 întreprinderi), industrie ușoară (21 întreprinderi), industrie alimentară (12 întreprinderi), industrie chimică (2 întreprinderi) etc. Amplasarea lor în mod echilibrat pe întreg teritoriul județului permite valorificarea eficientă a potențialului material și uman. Pentru anul acesta județul i s-au alocat importante fonduri de investiții și sînt prevăzute numeroase modernizări ca: reutilizarea secției de finisaj «Tîrnava» din Mediaș, dezvoltarea secției de covoare plușate de la Uzinele textile-Cisnădie, modernizarea fabricii «Firul roșu»-Tălmăciu etc. Sînt prevăzute începerea unor obiective importante ca linia electrică aeriană de 200 KV Sibiu-Brașov sau continuarea unor lucrări la Uzina mecanică-Sibiu, profilată pe producția

de mașini-unelte, unde în cincinal se vor investi circa 87 milioane lei. Ca să vă faceți o imagine mai completă a importanței industriei județului nostru voi adăuga că fabricile vor trebui să realizeze în acest an 5 200 tone utilaj chimic și petrolier, 12 000 remorci de diferite tipuri, peste 10 milioane bucăți tricotaie, 38,2 milioane mp țesături, 4 milioane perechi de încălțăminte. Evident, această înșiruire nu e exhaustivă.

AGRESTĂ...

Încă zăpezile nu s-au stins cu totul din văile unde soarele poposește mai rar, cînd cei din Jina plănuesc marea migrație a verii. De sute de ani aceeași fantastică poveste: oamenii părăsesc satul fără tristețe, ascultînd chemarea munților. Ulițele rămîn aproape pustii, cu ferestrele oarbe ale caselor, cu bitele singuratiche puse în porți, semn că gospodarii sînt departe. În sat mai stăruie doar melancolic amintirea tîlăngilor turmelor de oi plecate în marea călătorie estivală, pînă la venirea altor zăpezi, prin depresivitățile Hațegului.

Creșterea oilor reprezintă pentru o bună parte a locuitorilor județului o îndeletnicire de bază care a dat naștere tradiției și cîntecelor. O atestă statisticile făcute în aceste zile pentru determinarea fondului zootehnic: ovine 115 385, bovine 45 743, păsări 28 683 etc.

Și în timp ce în Mărginime turmele colindă văile Hațegului, pe valurile piemontane ale Munților Cîmășului soarele verii dă dulceață fructelor din livezi. Județul are două mari bazine pomicole: Cisnădie-Cisnădioara-Rășinari și Fîntînele-Sibiul-Valea Săliște. Fondul de livezi însumează 8 114 hectare răspîndite și în alte zone unde, cum sînt dealurile Tîrnavelor, concurează cu grîul, pe locul pădurilor de odinioară. Dealurile Tîrnavelor, care ocupă mai mult de o treime din teritoriul județului, sînt leagănul culturilor cerealiere și al viilor. Pentru o imagine de ansamblu a puterii agrare a județului enumerăm statistic datele care ne-au fost puse la îndemînă de Direcția agricolă județeană: terenuri arabile — 131 219 ha, pășuni — 196 328 ha, fînețe — 66 223 ha, vii — 4 677 ha, livezi — 8 114 ha.

LEGENDE, LEGENDE...

Cine ne poate vorbi mai bine despre oamenii unor locuri decît vechile mărturii ale obiceiurilor, ale cîntecelor, ale faptelor care se scaldă în apele legendelor care curg din vechime? Păstrate încă ori ascunse în memoria bătrînilor sau adormite în filele îngălbenite ale cărților scrise de pana plină de patimă și de iubire a vreunui cărturar local, tradițiile acestea sînt o monografie spirituală, o istorie a permanențelor, eterne mărturii care arată de unde vin și cine au fost, cu ce s-au îndeletnicit oamenii acestor locuri. Că ei erau harnici și gospodari, inventivi și sensibili la progres, ne vorbesc foarte multe documente. Iată un exemplu, unul din multele pe care noi l-am extras dintr-o monografie a satului Gurașului, scoasă la Sibiu în 1896: «În anul trecut s-a înființat aici în scopul înaintării mai lesnicioase pe acest teren o «tovărășie agricolă» care s-a prevăzut pînă acum cu grăpă de mușuroaie, cu mașină de semănat și plug de săpat cocuruzul, precum și cu trier de ales grîul, toate în preț de 200 florini, și nădăduim că se va înzestra încă și cu alte mașini trebuincioase îndată ce i se va spori fondul care constă acum numai în 53 florini, în număr». De numele unui locuitor al Baznet, Gherasim Pop, se leagă, se pare, cea dintîi utilizare termică a gazului în lume. Lu-crînd într-o mină de sare, el descoperă miraculoasele proprietăți ale emanațiilor care urcau din adncuri, le captează și le folo-

sește la iluminatul ocnei (1823-1827). Dar mărturiile coboară și mai departe în timp...

Vechi și felurite obiceiuri se mai păstrează în comunele județului, doar trebuie să prinză sorocul zilei ca să le fii martor. În ultima zi a cișlegilor, dacă se nimerește să fie într-o duminică, tinerii din Rășinari urcă pe Cetățuie (o cetate țărănească din secolul X-XII) ducînd cu ei o roată înfășurată în paie. Astfel începe un joc miraculos, un dialog al ironiei mustoase, ai cărui eroi vor fi flăcăii tomnatici sau fetele mîndre nemăritate. Roții, cu paiele aprinse, i se dă drumul pe coastă la vale și glasuri puternice strigă în liniștea serii nume, numele tuturor fetelor nemăritate. Începe un dialog peste văi. Celor de pe coasta Boacii le răspund cei de pe coasta lui Cosma, iar acestora cei de pe Costiță:

— Văleo märe, văleo mă!
— Ce ți măreo, ce ți?
— M-o minatu' măreo, minatu'...
— Cine te-o minatu' ?
— M-o minatu' Mădălina să-i capăt bărbatu'... etc., etc.

...Obiceiuri de nunți și pastorale, legende și cîntece, un nestemat tezaur al tradiției își au sorgintea pe aceste plaiuri.

Oraș cu o activitate economică vie, Mediașul găzduiește și un Institut de cercetări pentru chimizarea gazului metan. În fotografia noastră: chimista Liane Schlosser de la laboratorul de microscopie electronică.

Fotografie de Sorin DAN

Tilișca, sat din Mărginimea-Sibiului, cu bogate tradiții folclorice.

PULSUL ORAȘELOR

După noua organizare administrativ-teritorială a țării, județul Sibiu cuprinde 83 de comune, 6 orașe, dintre care două municipii — Sibiu (reședința județului) și Mediaș. Ce planuri au gospodarii? Într-un cuvînt: multe. Peste tot entuziasm, proiecte... Noii edili țin foarte mult ca orașul lor să fie cît mai frumos, mai atractiv (turismul...), mai plin de viață, mai puternic din punct de vedere economic. Acum se creează forțele, se calculează potențialul viitorului.

Bătrînul Mediaș, leagăn străvechi al bres-

O dată cu primăvara, primii miei la C.A.P.-Avrig.

lelor, are în zilele noastre nu mai puțin de 60 de întreprinderi și instituții. Un potențial economic important. Mai bine de jumătate din populația orașului — 30 000 dintre locuitorii săi — este salariată. Mediașul realizează o producție globală de 2,7 miliarde lei, iar prin investițiile preconizate va atinge în 1970 peste 3 miliarde lei. Pentru dezvoltarea economiei, a vieții social-culturale sînt preconizate în 1968 peste 220 milioane lei. Se construiește intens: o nouă gară pentru călători, un palat al poștelor și telefoanelor, un complex hotelier, un club de 600 locuri, 287 de apartamente etc. Pe scurt, o tendință accentuată pentru ridicarea nivelului urbanistic al municipiului. Noul primar al orașului, Dumitru Tolciu, într-o remarcă făcută presei județene, remarcă: «Re-

feritor la sistematizarea și buna gospodărire a municipiului nostru trebuie să arătăm că mai sînt încă destule neajunsuri în amplasarea unor obiective industriale, în întreținerea străzilor, a clădirilor, a parcurilor, a spațiilor care ar putea fi mai bine folosite din punct de vedere economic și arhitectonic. De aceea se impune ca Consiliul popular municipal, Comitetul executiv să revadă soluția de sistematizare a orașului...»

La Sibiu, preocupări similare. Reședința județului impune! Calculatoarele înregistrează pentru acțiuni edilitar-gospodărești milioane de lei. Ar fi fastidios să le mai enumerăm. Bătrînul burg medieval, închis pînă în secolul trecut între ziduri, e în plină expansiune acum.

— Sînt optimist — ne spune arhitectul

Otto Czekelius de la municipiu.

— Proiecte?

— Întreaga dezvoltare viitoare a orașului nostru e legată de trecutul ei. Sibiu s-a extins în afara zidurilor sale din 1850, cînd s-au format suburbiile. Construcția căilor ferate după 1870 și dispunerea lor într-un inel deschis în jurul orașului ne-a creat — cine să bănuiească atunci! — nouă, celor de azi, o problemă. Să vă explic. Acest inel feroviar e străbătut de opt treceri, opt aceste către diverse zone ale județului și țării. Făcînd un sondaj am constatat că la fiecare barieră de cale ferată circulația e întreruptă 8 ore din 24. Deci o uriașă pierdere de timp pentru o bună parte a locuitorilor noștri și, în fond, de bani. Trăim într-o epocă în care nu ne mai putem permite o asemenea

risipă. Deci planul de sistematizare este legat de rezolvarea acestor treceri. Și aici e problema: C.F.R. nu prevăd construirea unor treceri de nivel în aceste puncte decît, probabil, după 1980. Noi nu putem construi în acele zone spre care traficul e considerabil încetinit, din motivele arătate, cu toate că eu, personal, cred că pe dealul Gușteriței, de exemplu, peste linia ferată, s-ar putea înălța un superb oraș etajat. Pe de altă parte, zonele spre care ne-am putea extinde sînt terenuri agricole de mare randament. Atunci? Deocamdată situația nu e chiar presantă. Pînă în 1970 construim, pe teritoriul fostului hipodrom, 6 000 de apartamente. În rest, sper ca timpul să ne ajute.

DRUMURILE ISTORIEI

Călător fiind, spre orice locuri ți-ai îndrepta pașii istoria ți vorbește cu mărturiile ei impresionate și nemuritoare. Poposind în Mărginimea-Sibiului, unde munții și rîurile, pădurile și cerul dau peisajului valori nemuritoare, obiceiurile și cîntecele ți amintesc de străbuni. Umbrele lor sînt aievea, aici, la Tilișca, la Jina, mai în jos, la Rășinari, pretutindeni. Ascultă cîntecul de azi și li vezi pe pășunile pline de soare ale munților urmînd șiragurile de turme albe și călătoare:

*«Foaie verde foi de nuc
Se duc oile, se duc,
Și se duc și nu mai vin,
Pînă la sfîntul Constantin;
Și se duc și nu vin iară
Pînă la dalba primăvară.»*

Simți pașii lor în cetatea Tilișcă, cu un val de ziduri impresionant, pe care timpul n-a putut să-l spulbere cu totul. Aici, ne spun cu certitudine arheologi și istorici, trăia un trib dacic. Cobori mai în jos, iată Săliște cu cetatea ei țărănească din secolele X-XII. O mărturie arheologică. Și o alta scrisă, mai tîrziu: un vechi document atestă existența satului din 1204. Dar sorgintea acestei așezări e mult mai îndepărtată. Aici își vor găsi liman în vechime o mulțime de boieri români fugari, aici va pribegi Vlad Tepeș, de unde va scrie în 8 noiembrie 1462 acea scrisoare memorabilă sultanului Mahomed II și tot aici unii dintre răzleții ostași ai lui Mihai Viteazul se vor așeza. «Ce iaste înlăuntru acestui ocol — se spune într-un document din 1488 — iaste pămînt românescu, a satului Rășinariului, nimăruî induplecat...»

Urci pe altă vale, pe cea a Hîrtibaciului, și numele vechilor așezări dacice se înșiră în salbă, opt la număr, la Buruiu, Cincu, Apos, Agnita etc. Le atestă vestigiile săpăturilor arheologice: unelte de muncă și armele, vasele de ceramică și cele de cult. De-a lungul vremii localitățile de pe Valea Hîrtibaciului au cunoscut epoci de glorie materială: centre puternice de olărit, de artizanat săsesc ca cel de la Agnita, ale cărui produse ceramice, cu picturi în albastru de cobalt, executate cu pensula sau cu cornul pe un substrat de angobă alb-gălbuiă și smălțuite cu oxid de plumb, se înșcriu în marele grup ceramic de tip Drăușeni.

Locuitorii acestor meleaguri au avut dintotdeauna trainice legături cu Țara Românească și Moldova. Mulți dintre boierii și domnitorii din Țara Românească posedau aici feude și bunuri. Cultura românească îi datorează Sibiului «Catehismul luteran» (1544) tipărit în limba română. De numele orașului se leagă apariția unor importante periodice românești ca «Tribuna» sau activitatea unor asociații culturale ca «Astra».

Dar cum pot fi enumerate în cîteva pagini marile tradiții istorice ale acestor meleaguri care astăzi cunosc o adevărată renaștere?

Fotografii de Fred NUSS

start

Copii, adolescenți. Chipuri, fizionomii diferite... Băieți înalți și puști mărunți, cu priviri candide și fețe rotunde. Unii timizi, abia îndrăznind să răspundă la o întrebare, alții dezinvolti, cu glăsuri și risete sonore. Aparent, o școală cu problemele, bucuriile și tristețile ei cotidiene...

Un ordin scurt și toți se înșiruie în poziție de drepti. Printre rinduri circulă profesori și educatori.

Școala cu aparență atât de calmă nu este de fapt o școală obișnuită ci un institut de reeducare a minorilor, cu o existență departe și ea de a fi netulburată.

Acești adolescenți sînt aici nu datorită opțiunii lor sau a părinților lor, ci pentru a ispăși o greșală.

Iar copiii pe care i-am surprins bătînd mingea în curte s-au făcut vinovați de furturi, vagabondaj, spargerii...

O PEDAGOGIE EROICĂ

Mărturisesc: între aceste clădiri, amplasate la capătul Găeștilor, în gura cîmpiei, aduceam o dată cu carnetul și stiloul o prejudecată îndărătnică, moștenită poate din lecturi, poate din auzite. O «școală de corecție» pentru minori mi se părea un loc al veșnicei tristeți, a pedepselor și privațiunilor de tot felul. Mă așteptam să găsesc figuri palide și impersonale și-am descoperit băieți într-o continuă și pasionantă activitate, rezultat al unui efort de educație titanic, ce-și propune recuperarea lor morală. Efort nu lipsit de dramatism, după cum se va vedea.

În momentul de față în întreaga țară funcționează institute de reeducare a minorilor la Pălăniș, Găești etc.

Școli pentru a căror modernizare și înzestrare s-au cheltuit milioane. Profesori și educatori cu mare experiență în materie își încearcă forțele cu minorul, nu o dată rebel, pentru ca acesta, ajuns la vîrsta de 18 ani (vîrsta cînd în mod normal este trimis fie acasă, fie în producție, în cazul că a obținut calificarea într-o meserie), să reprezinte o garanție de comportare corectă în societate.

Munca e infinit mai dificilă decît într-o școală obișnuită. Să ne gîndim doar: acești copii de 14, 15 sau 17 ani au o

Cînd se va deschide ușa...

«...aflați că mă gîndesc la voi...»

gresit

experiență și o nefericită și prematură cunoaștere a celor mai negre aspecte ale existenței, care-i blazează și le tocește sensibilitatea și spontaneitatea.

Comparativ, un asemenea copil, deși n-are nici pe departe cunoștințele unuia care urmează în mod regulat cursurile, este în multe privințe mai matur decât cel care-și păstrează firesc candorile vârstei. Deci o dublă greutate pentru profesor și educator: copii întârziați din punct de vedere al cunoștințelor (de câteva ori repetenți, fugiți, exmatriculați etc., etc.) și foarte... evoluți în altele (în deprinderi rele, se înțelege). Poate să mire, de aceea, tonul discuțiilor dintre profesor și asemenea elevi. Ele sînt mai apropiate, citeodată chiar familiare, cu totul altele decât cele ce se nasc într-o clasă obișnuită. Aici dispar micile șabloane și dulcегării atât de convingătoare în altă parte! Unui puști de 14 ani care fumează ca un șarpe, care a furat luni în șir, a vagabondat și s-a ascuns nopțile prin cimitire, asemenea «chestii» nu pot să-i trezească decât zîmbete compătimitoare.

Deci, altfel, fiecare delicvent minor constituind el însuși o problemă ce se cere înțeleasă și pe cît posibil rezolvată...

Încă ceva: profesorii institutului au la îndemînă pentru ducerea la bun sfîrșit a misiunii lor exact aceleași metode pedagogice preconizate de Ministerul Învățămîntului. Or, se poate pune imediat întrebarea: se va reuși oare ca acești copii să fie aduși pe calea cea bună cu aceleași metode care-au eșuat, fiind aplicate cîndva în școală chiar asupra lor?...

Iată cum «clasicile» conversații, experimente, demonstrații, exerciții, convingeri etice capătă dimensiuni noi, verificîndu-li-se tăria și viabilitatea în condiții probabil neimaginabile de creații lor...

Diferitele studii și cercetări (aprope de studii: Ministerul Învățămîntului n-a elaborat nici o lucrare în acest sens, n-a stimulat și n-a creat atmosfera propice

ajungă într-o viață.

— Cel mai important lucru este să nu-i jignești și să nu-i consideri niște derbedei, niște copii ai nimănui. Aș vrea să vă vorbesc de prima zi, cea mai penibilă, cea mai grea, ziua în care delicventul minor ajunge la institut.

El nu trebuie jignit nici măcar cu o privire, dar nici încurajat printr-o eventuală familiaritate deplasată! Aici, în acest echilibru mereu mobil, stă toată arta educatorului. Dar să revenim. La sosire, după controalele sanitare de rigoare, este echipat și așteaptă accesul la mine, la director. Este un moment solemn. În jurul meu se află directorul de studii, directorul administrativ, educatorul de serviciu și asistentul social. Delicventul minor trebuie încă de la început să se convingă că nimic din cele săvîrșite pînă acum nu se mai poate repeta. Că începe cu adevărat o viață nouă, mai aspră, dar meritată și absolut obligatorie pentru el, pentru viitorul său.

După caz, întrebarea «ce-ai făcut?», ca și oricare dintre amănuntele care ar putea să-i amintească de trecut, se cer fie evitate, fie nuanțate. Discuția noastră are ca temă școala, familia sa. Astfel îmi pot face o primă părere de ansamblu despre dînsul.

Și ceea ce este mai important: programul lor, al minorilor, este în așa fel alcătuit încît să le ocupe în întregime ziua. Sînt într-o activitate neîntreruptă. Spre exemplu, v-aș arăta din ce este alcătuită o asemenea zi. Deșteptarea: ora 6.00; scularea și înviorearea: 6.00-6.20; curățenia sectoarelor, pat, culoar etc.: 6.20-7.00; spălat: 7-7.15; servitul mesei: 7.15-7.40; careu: 7.40-7.55; școală sau atelier: 8.00-14.00; masa de prînz: 14-14.45; după-masă copiii iau parte la diferite activități cultural-artistice: 15.15-19.45; masa de seară: 19.45-20.15; program de seară: 20.15-20.55; culcarea: 21.00.

Probabil v-a părut pedantă sau plictisitoare enumerarea programului, dar de

frezează, taie piese, își cîștigă cinstit pîinea...

DESPRE ȚIGĂRI, TATUAJE ȘI... ALTELE

După o evaluare estimativă, 70% din numărul total de delicvenți minori provin din familii destrămate. În mediul urban se produc majoritatea acestor delicte: 80% (în primul rînd la: București, Constanța, Iași, Timișoara, Craiova).

O lume, cea a delicvenților minori, de contraste violente...

Remarcam tocmai, zîmbind, rapiditatea cu care se deplasează întregul corp profesoral. Directorul îmi confirmă: «A ajuns o a doua natură. Eu cel puțin nu mai pot sta locului. De altfel, tot timpul se întimplă cite ceva. Pe moment toate-s bune. Deodată află că doi s-au bătut, s-au furat efecte din dormitorul cutare sau, și mai și, elevul X nu mai e de găsit, a dispărut...»

Cel mai mare dușman al delicvenților minori sînt tocmai relele lor deprinderi. Cu ele se luptă, sau tocmai pe acestea le cultivă dînsii în secret.

Se înțelege că în institut nu se fumează. Totuși, din cînd în cînd, se descoperă un mic trafic cu țigări. La bursa lor neagră țigara costă trei lei. «Mărășeștile» se numesc cartușe, «Carpații» — bocne, «Naționalele» — nasoale!! Sînt ascunse în tocul bocancilor, în ramele ferestrelor sau în gulerul cămășii. Nu mi-am putut reține risul cînd, întrebîndu-l pe M. Ion, un băiețuș de paisprezece ani, mic și rotund ca o sferă (furturi repetate, vagabondaj), de ce fumează, am primit următorul răspuns (ochii în pămînt, glas spășit):

— Nu mai fumez de mult. M-am lăsat. Mi-am dat seama că-mi face rău. E adevărat, pe vremuri fumam serios de tot... Apoi tatuajele...

Cîndva, o adevărată epidemie. Urmele «glorioase» se mai văd — îmi spune

«El...»

Transcriu la întîmplare citeva «fișe» de delicvenți minori care mi s-au părut mai interesante:

M. Grigore, în vîrstă de 17 ani, din București. Înfîiat de familia M. și trimis la școală, o părăsește imediat, vagabondează, fură de acasă, cerșește.

În urmă cu doi ani fură într-un tramvai o poșetă și este surprins scotocind-o în biserica «Sf. Ioan cel Nou». În momentul de față este un copil liniștit, urmează clasa a VI-a și prin comportarea sa reprezintă o garanție pentru mai tîrziu.

În vara lui 1965 C. Ion, azi în vîrstă de 16 ani, s-a introdus într-un magazin alimentar din Tg. Neamț, furînd 1 300 lei și... 100 pachete de ciocolată!!! Este al șaselea copil al unei familii în care tatăl — controlor I.R.T.A. — lipsește tot timpul de acasă iar mama, deși casnică, cu greu reușește să facă față gospodăriei...

În institut a reușit să absolve primul clasa a VIII-a și urmează, tot cu sprijinul institutului, liceul.

M. Mircea (16 ani) fură de mai multe ori (spargerea unui chioșc de răcoritoare și a citorva magazine alimentare). Ultima oară, la Bacău, împreună cu alți doi «prieteni», sarge un geam la un restaurant (era după ora închiderii), bea bere, fumează țigări, consumă mușchi țigănesc și pleacă, avînd în buzunar citeva... chifle. Sînt toți prinși a doua zi.

S-a mai făcut remarcat printr-o încercare de a da foc școlii... Actualmente, băiat liniștit, în clasa a VII-a.

Este de remarcat, după cum am mai arătat, că majoritatea delicvenților minori nu au primit o educație solidă în familie. Exemplul nefericit pe care-l dau unii părinți copiilor (certuri, bătăi, divorțuri) sau completa dezinteresare față de viața și preocupările celor mici sînt cauzele principale ale delicvenței juvenile.

De aici, șirul nesfîrșit al vagabondărilor, a înhăitării copiilor cu tot felul de elemente declasate, care prin falsa aureolă de oameni «care fac ce vor» influențează atât de nefast caracterul minorilor.

Și fiindcă veni vorba de familie, sînt destul de rare vizitele părinților la institut! M. Ion, băiețelul despre care am vorbit, a primit ultima vizită acum mai bine de... un an! Și nu este singurul caz. Lene? Inconștiență a unor părinți care de cele mai multe ori sînt responsabili de drumul apucat de fiul lor?

Condițiile de trai din institut sînt satisfăcătoare.

Dar de oricîte înlesniri s-ar bucura acești copii, un lucru este sigur: nimic nu poate înlocui căldura, dragostea maternă, siguranța unui cămin fericit.

Să ne mai mirăm atunci cînd descoperim o undă de tristețe în privirile cutărui sau cutărui elev?...

Acești copii, care într-o clipă de rățacire au greșit, vor fi, în marea lor majoritate, recuperați. Acționează asupra lor influența binefăcătoare a întregii noastre societăți. Dar pentru a se ajunge cît mai rar în situațiile deplorabile arătate mai înainte, trebuie cercetate cauzele, înlăturate situațiile potențiale.

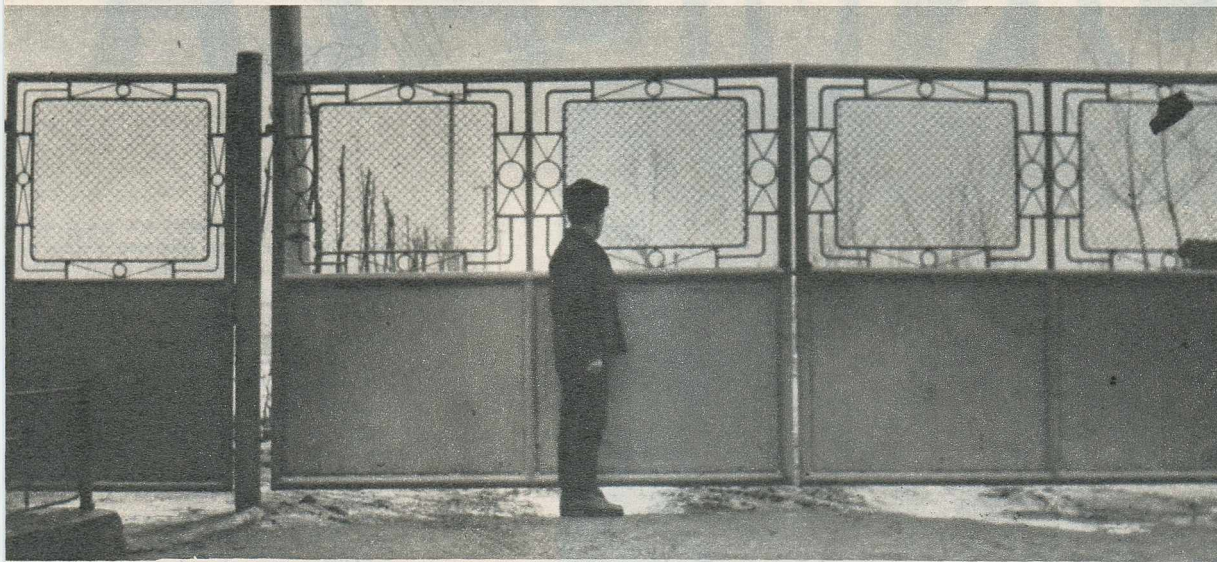
Măsurile luate pe linie de stat pentru întărirea familiei sînt elemente care vor influența direct scăderea delicvenței juvenile. Școala, la rîndul său, și organizațiile de tineret pot face infinit mai mult.

Ce s-ar mai putea adăuga?

Mi-aș dori să pot scrie într-o zi un reportaj despre plecarea din institut a cît mai mulți adolescenți. Oameni întregi, echilibrați, apți pentru orice activitate constructivă. O sărbătoare, cea a plecării din institut, pe care, deși n-am trăit-o, pot totuși să-i redau programul real, care se repetă de citeva ori pe an: ...se aduna cu toții în careu... Au implinit 18 ani... Li se înmînează diploma școlii absolvite... Directorul îi îmbrățișează... În sfîrșit, sînt conduși spre ieșire... Poarta grea se deschide...

Mihai HETCO

Fotografii de S. STEINER

de discuții pe această temă, la care să participe psihologi, sociologi, pedagogi, considerînd-o pesemne... minoră!) au arătat că este nevoie de un cadru didactic la cel mult 20 de asemenea elevi, pentru ca acesta să-i poată cunoaște cît de cît, să-i influențeze și, dacă este cazul, «să-i țină din scurt» (a nu se confunda cu bătaia care în institutele noastre de reeducare a minorilor este strict interzisă).

...La Găești, în cel mai nou institut de acest gen din țară (a luat ființă în 1965), l-am cunoscut pe directorul Grigore Dominte, profesor cu experiență în probleme de educație a minorilor delicvenți. Lucrează de zece ani în acest domeniu, imediat după terminarea facultății. A cunoscut mai vechile și intrucîtva neglijatele «școli de corecție» și «cu regim restrictiv», i-au trecut prin mină numeroși copii și-a văzut cît să-i

respectarea acestor ore depinde mult reușita muncii noastre. Minorilor trebuie să li se formeze deprinderi de muncă: să n-ajungă să tînjească sau, și mai rău, să regrete «aventura» trăită.

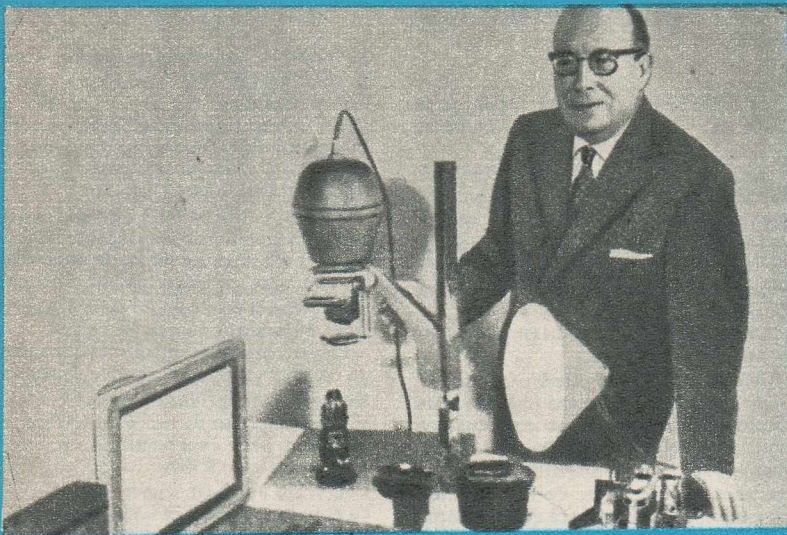
Bineînțeles că nu putem generaliza. Sînt copii buni, care te emoționează, după cum avem și recalitrânți înrăiți. Scopul nostru este însă același: de a-i recupera pe toți... Pentru aceasta au fost create în cadrul institutului nostru un curs de lăcătușerie-mecanică cu durata de un an, o școală de mecanici auto (3 ani) și, bineînțeles, școala generală, clasele V-VIII. În funcție de pregătirea, preferința și vîrsta elevilor. Majoritatea pleacă din institut cu calificarea și diploma respectivă, care le dă posibilitatea angajării la oricare întreprindere. Vă dați seama? Degetele nedepriște cu lucrul și abile numai la barbut sau în mînuirea șisului apucă cheia franceză.

directorul de studii — la ștrand, vara (institutul din Găești posedă un ștrand, teren de sport etc.). Porțiuni mari de piept «ornamentate» cu sirene, palmieri și inimi străpunse. Cel mai strălucit exemplar: un băiat cu nu mai puțin de 29 de tatuaje, cel mai formidabil fiind o uriașă pisică cu limba scoasă! (Lipsa de gust și urîțenia tuturor acestor «opere de artă» nu mai are nevoie de altă argumentare.)

De altfel, urmărindu-le mîinile la cursuri sau în ateliere, poți observa la mulți cinci puncte în formă de cerc, «pictate» aproape de încheietura mîinii: superstiții de jucători de barbut...

Întrebîndu-i, primesc de la cei mai mulți un răspuns rușinat: da, am făcut, dar era demult, acum sînt mare.

Și urmărindu-i cu cîtă dexteritate mînuiesc polizorul sau mașina de confecționat plase de sîrmă, îi cred...

Pe această masă a lui Otto Pünter (care apare el însuși în fotografie) au fost cifrate și prelucrate multe din prețioasele informații obținute de la Roessler. ▲

Casa din Lausanne în care locuia Alex. Foote, unul din agenții de legătură cu rețeaua Roessler. Aci, în noaptea de 20 noiembrie 1943, tocmai când se afla în fața postului de emisiune, el aude bătăi violente în ușă. Naziștii? Nu, ci...

**PAGINI
DIN ISTORIA
SPIONAJULUI
(XX)**

O.K.W. INFORMEAZĂ

Xavier Schnieper, cel mai bun prieten și colaborator apropiat al lui Roessler. ▼

Într-un articol trecut am arătat cum una dintre cele mai eficiente rețele de spionaj din timpul celui de-al doilea război mondial — rețeaua Roessler, care opera din Elveția și avea acces printr-un grup de zece ofițeri germani antihitlerişti la cele mai strașnic păzite secrete ale Wehrmachtului — informase la timp pe aliați despre o serie de planuri militare ale hitleriştilor, inclusiv despre existența planului Barbarossa și declanșarea agresiunii împotriva Uniunii Sovietice la 22 iunie 1941.

Cine erau de fapt cei zece oameni misterioși care, din inima statului major al lui Hitler, comunicau lui Roessler informații de importanță capitală? Opt din ei — afirmă publiciștii francezi Accoce și Quet în lucrarea lor închinată rețelei Roessler — făceau parte chiar din O.K.W., adică din comandamentul suprem al armatei germane (Oberkommando der Wehrmacht). În această privință există însă anumite păreri contradictorii. Revista «Der Spiegel» declară că în O.K.W. activa numai unul singur dintre ei, care-și transmitea știrile folosind numele de cod «Werther». De la comandamentul suprem al armatei terestre informațiile erau transmise de «Teddy»; de la Ministerul Comunicațiilor Aeriene, de «Stefan» etc. «Foarte puține persoane cunosc numele real al acestora — scriu cei doi ziaristi. A publica aceste nume ar însemna, încă și în zilele noastre, a expune familiile lor la grave represalii... lăta de ce noi nu vom da decât inițialele lor».

Roessler, cu câteva luni înaintea morții sale, a dezvăluit numele celor

zece ofițeri antifasciști fiului în vîrstă de 18 ani al bunului său prieten Xavier Schnieper. «Cînd vei fi om matur și cei care azi mai sînt în viață vor fi plecat cu toții, numai atunci să comunic lumii aceste nume». La un an și jumătate după această convorbire, tînărul Schnieper a murit într-un accident de automobil. Taina a rămas deci nedezvăluită, ceea ce a prilejuit felurite speculații, mai întii în legătură cu inițialele apărute în cartea lui Accoce și Quet. Așa de pildă Helmuth S. ar fi identic cu generalul Stief, Rudolf G. cu generalul Rudolf Gercke și așa mai departe.

La un moment dat s-a emis ipoteza că în spatele lui «Werther» se ascunde căpitanul dr. Wilhelm Scheidt. Pentru ce? Pentru că el scrisese o dată un studiu valoros despre «Suferințele tînărului Werther» al lui Goethe... Istoricii Ritter von Schram a presupus chiar că Scheidt a fost singura sursă de informare a lui Roessler — și deci nu doar una din cele zece mai sus pomenite — pentru că, lucrînd la secția de istorie a O.K.W.-ului, el avea acces la toate materialele secrete. Căpitanul era într-adevăr un dușman al hitlerismului și a întreținut legături cu ofițerii care au complotat împotriva lui Hitler. Scheidt a rămas și după război un adversar al militarismului german și a avut chiar anumite dificultăți pînă la moartea sa, survenită în 1954. Numai că el primea materialele cu mare întîrziere, și cînd acestea apăreau pe masa sa de lucru deveniseră de mult un bun al istoriei...

Revenind însă la Roessler, se naște

lași timp însă nu o dată s-a întîmplat ca pe traseul bombardierelor de noapte britanice cite un oraș elvețian cufundat în beznă să se lumineze deodată «din întîmplare», indicînd drumul spre Germania...

Statul major elvețian avea de ce să se teamă de hitleriști. La 19 iunie 1940 (cu două zile înaintea capitulării Franței) generalul Liss, șeful secției a 3-a a Abwehrului, a descoperit într-un tren părăsit convenția militară franco-elvețiană semnată în aprilie 1940. Acest tratat, care în momentul găsirii sale nu mai avea decît o valoare istorică, a ajuns în mîinile SD-ului și putea oricînd furniza un pretext pentru invadarea Elveției. Cu toate acestea Hitler nu s-a decis să atace această țară.

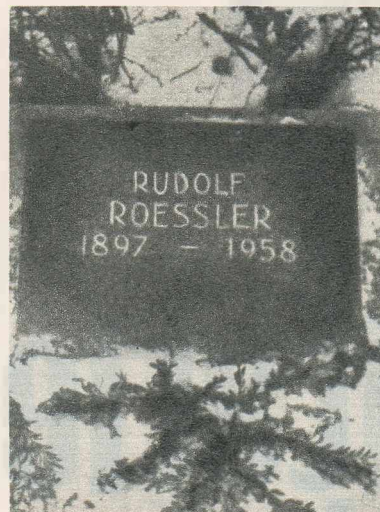
«PLANUL TANNENBAUM»

Istoricul militar elvețian H.R. Kurz a publicat în 1961 documentul nr. 470/40 emis de statul major al forțelor terestre germane și datat din 26 august 1940. Era planul «Tannenbaum» («Bradul»), care prevedea ocuparea Elveției în șase zile. În cursul anilor planul a suferit unele schimbări dar a continuat să figureze în evidența O.K.W.-ului pînă la sfîrșitul anului 1943. De ce nu a fost îndeplinit?

lată o întrebare la care diferiți autori dau răspunsuri diferite. Germania avea nevoie de această țară mică pentru puternicele bănci, pentru creditele pe care unele din ele le acordau Germaniei. Aici, în seifurile unor bănci elvețiene, au ascuns naziștii aurul furat din întreaga

locuință somptuoasă. Rado trece lui Foote sarcina descoperirii intențiilor celor doi.

Foote constată repede că «dorința arzătoare» exprimată de ei «de a contrbui la înfrîngerea lui Hitler» este de fapt o capcană. Într-o zi caniculară de iulie, fiind invitat la familia Wilmer, Georg îl convinge pe Foote să-și scoată haina, cu care apoi Johanna dispăre în anticameră. La plecarea Foote observă că firul subțire de ață cu care el își cususe

Mormîntul lui Roessler în cimitirul de la Kriens.

de cifru ard greu. Foote ia un ciocan și distruge aparatul. Oare cite mesaje a lansat el în văzduh cu ajutorul acestui prieten credincios? Fiecare din aceste mesaje a grăbit moartea hitlerismului. Ușa este spartă, dar... nu naziștii se năpustesc în casă ci poliția elvețiană. Tocmai la timp! Pentru că, după război, în arhivele SD-ului a fost găsit planul de răpire a lui Foote, prevăzută pentru 23 noiembrie 1943!

Roessler rămîne liber și continuă să transmită informații direct maiorului Hausamann de la «Biroul-H». Unele, deosebit de importante, privesc în mod direct Londra, pentru că este vorba de rachetele V-1 și V-2.

În aprilie 1944 oamenii lui Schellenberg sînt pe urmele lui Roessler. Un german? Dar de ce nu este membru al organizației național-socialiste din Elveția? Deci un dușman al Reichului! Masson reacționează prompt și de data aceasta, și la 9 mai 1944 Roessler este condus la închisoare. Într-adevăr, închisoarea este singurul loc în Elveția unde nici SD-ul, nici Gestapoul nu pot pătrunde...

În luna septembrie a aceluiași an cel de-al III-lea Reich, în agonie, nu mai prezintă nici un pericol pentru Elveția. Porțile închisorii Bois-Mermet se deschid, iar Roessler se întoarce acasă, la Kriens, prima sa preocupare fiind soarta «celor zece». Oare au pierit și ei în epurarea singeroasă care a urmat atentatului nereușit împotriva lui Hitler la 20 iulie 1944? La 15 septembrie Roessler primește un răspuns: prietenii săi sînt sănătoși.

... PE ALIATI

întrebarea: este oare adevărat — cum s-a afirmat în unele lucrări — că rețeaua condusă de acesta a primit sume importante pentru informațiile date? Adevărul este că «Lucy» primea sume derizorii. Ceea ce dădea el era de neprețuit: pe piața spionajului nu existau alte «mărfuri» de o asemenea valoare, de aceea ele nici nu ar fi putut fi cotate. Roessler a ținut foarte mult la mica sa editură, dar nu prea și-a putut plasa cărțile în Elveția, care se zbătea și ea în grijile războiului. Și totuși nici Roessler, nici informatorii săi nu au lucrat pentru bani. Pur și simplu, au fost luptători antifasciști convinși.

«NEUTRALITATE ACTIVĂ»

În ce condiții a activat rețeaua «Dora» în Elveția neutră? Membrii rețelei erau în permanență supravegheați, dar cînd naziștii au cerut extrădarea lor, guvernul elvețian, referindu-se la independența și neutralitatea sa, a refuzat categoric.

Această atitudine poate fi explicată și prin faptul că mica țară se afla între ciocan și nicovăla. Germania îi impusese în august 1940 un acord economic pe care Londra îl considera, pe bună dreptate, contrar intereselor aliaților. Pe baza acordului, Elveția primea materii prime și livra în schimb nu numai renumele brînzeturi elvețiene, dar și mașini-unelte, aparate de precizie, chiar piese de armă și muniții... lată de ce Marea Britanie a aplicat o blocadă economică severă împotriva Elveției. În ace-

Europă. Pentru Sicherheitsdienst, mai precis pentru Schellenberg, Elveția reprezenta, între altele, o piață sigură pentru plasarea bancnotelor false, în primul rînd lire sterline fabricate în lagărul de la Sachsenhausen, după cum afirmă și J. Mader în cartea sa «Tezaurul bandiților». Hitler însuși își dădea seama că neutralitatea tradițională a Elveției era foarte apreciată în toată lumea și nu putea să nu ia în considerație efectul politic dezastruos pe care l-ar fi avut crotopirea ei.

SD-ul, adică atit Himmler cît și Schellenberg, știau foarte bine că pe teritoriul micii Elveții funcționau cel puțin două posturi de emisiune care transmiteau știri spre Moscova din sursă germană. În legătură cu aceasta Schellenberg a avut mai multe întrevederi cu șeful serviciului secret elvețian, colonelul Roger Masson, atît în Elveția cît și pe teritoriul german.

Schellenberg a încercat, folosind și arma șantajului și a amenințării, să afle numele informatorilor, dar Masson a refuzat, pentru că, chiar dacă ar fi vrut să le divulge, i-ar fi fost cu neputință: nici el însuși nu cunoștea izvoarele de informare din Germania ale lui Roessler!

Schellenberg trece atunci la acțiuni directe: agenții săi pornesc ia vinătoare în cercurile de stînga, mai ales la Geneva și Lausanne. Doi dintre agenții săi, Georg și Johanna Wilmer, sînt trimiși la Lausanne, unde îl întîlnesc pe Rado, conducătorul rețelei «Dora». Acesta nu știe cu cine are de-a face, dar nu-i place perechea Wilmer, căzută parcă din cer și care dispunea de mulți bani și de o

buzunarul interior a fost rupt. Altădată, stînd în grădină cu Georg Wilmer, el observă că, ascunsă în dosul perdelelor de la etajul întii, Johanna încearcă să-l fotografieze. Foote, cînd pleacă spre casă, schimbă de două ori taxiul, apoi se ascunde în apartamentul său, știind că soții Wilmer nu-i cunosc adresa. În același timp însă serviciul secret elvețian nu ignoră că Schellenberg se apropie tot mai mult de țelul său: descoperirea rețelei «Dora», care lucrează în Elveția cu încuviințarea tacită a organelor de securitate federale. În aceste condiții Masson înțelege că doar sacrificînd însăși această rețea îl poate salva pe Roessler.

SD-UL SE APROPIE!

În octombrie 1943 oamenii lui Masson arestează o serie de membri din echipa «Dora». Foote însă lucrează mai departe: informațiile îi parvin acum direct de la Roessler. Dar SD-ul se apropie de locuința lui Foote de pe Calea Longera. Englezul nu bănuiește nimic, dar Masson știe tot. Oamenii lui arestează doi-trei agenți naziști, dar a doua zi alții reiau locul de supraveghere! Masson își dă seama că nu poate întinde pînă la infinit corda și trece la acțiune.

În noaptea de 20 noiembrie 1943, tocmai cînd Foote se află în legătură cu «Centrul», aude violente bătăi în ușă. El se gîndește la naziști, termină emisiunea, mai emite un singur cuvînt fără să-l cîfreze: «Adio». Ar putea să fugă, dar materialul trebuie distrus. Aprinde un chibrit, însă paginile groase ale codului

AU TRECUT ANII...

Rudolf Roessler a murit, retras și uitat, în 1958 și se odihnește în cimitirul de la Kriens. Schnieper lucrează ca ziarist la Lucerna, iar Hans Hausamann ca fotograf la St. Gallen. Ei, ca și toți ceilalți, tac... Singurul care și-a așternut memoriile pe hirtie este Alexander Foote (în 1949, la Londra). Walter Schellenberg și-a scris și el amintirile. După ce a fost prins de englezi, a apărut ca martor în procesul de la Nîrnberg, apoi a fost condamnat, în 1949, la patru ani închisoare.

La proces, Schellenberg a vorbit și despre vizita sa în Elveția în martie 1943. «Am avut intenția atunci să organizez cu Masson coordonarea operațiunilor serviciilor secrete ale Germaniei și Elveției» — a declarat el.

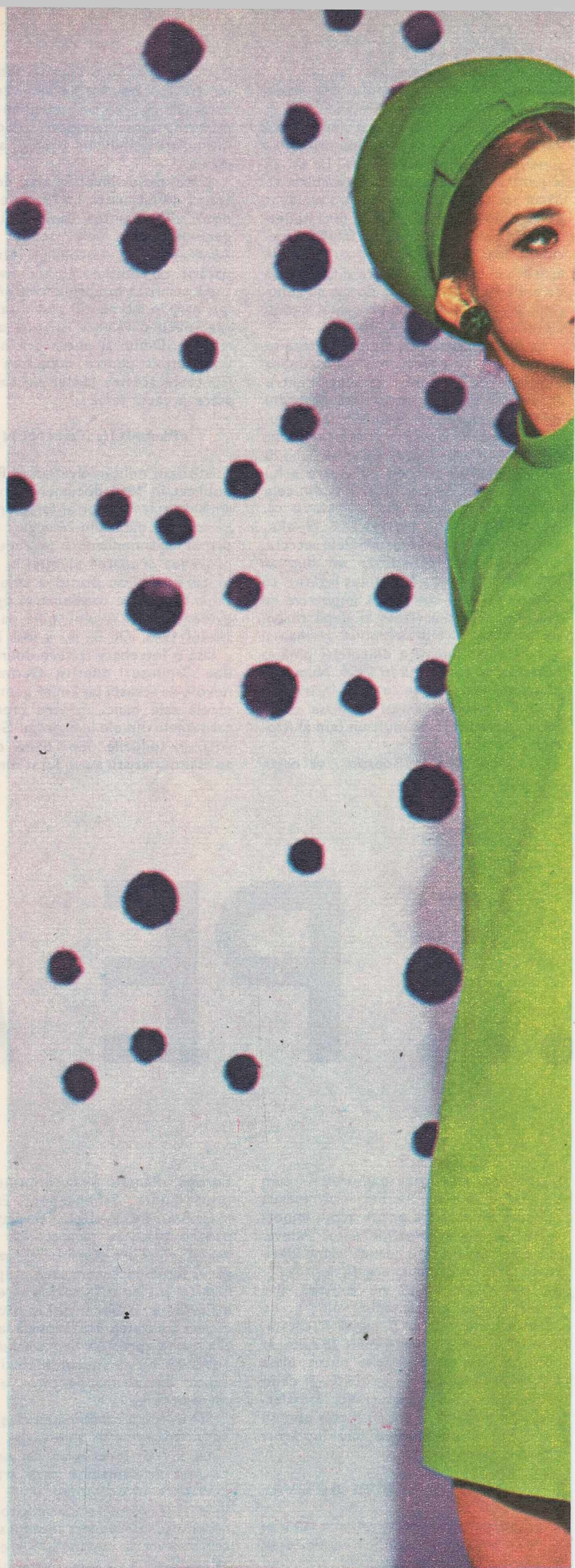
În 1945 presa elvețiană l-a acuzat pe Masson pentru legăturile sale prea strînsse cu «SS-istul fermecător» — o altă poreclă a lui Schellenberg. Masson a preferat să tacă și să-și ducă taina în mormînt. Cînd la 19 octombrie 1967 a murit, în vîrstă de 73 de ani, presa elvețiană i-a adus totuși un ultim omagiu. «Un omagiu cam tardiv, pentru că nimeni nu contestă meritele sale în evitarea invaziei Elveției» — a scris atunci «Le Monde» și a adăugat: «Este vorba de o epocă agitată în care multe întîmplări au rămas neclarificate. Este și greu să faci lumină completă asupra unei perioade istorice atît de întunecate».

◀ Pelerina este, incontestabil, vedeta nr. 1 a modei anului 1968, ca și fusta-pantalón de altfel.

Invitație la ora eleganței

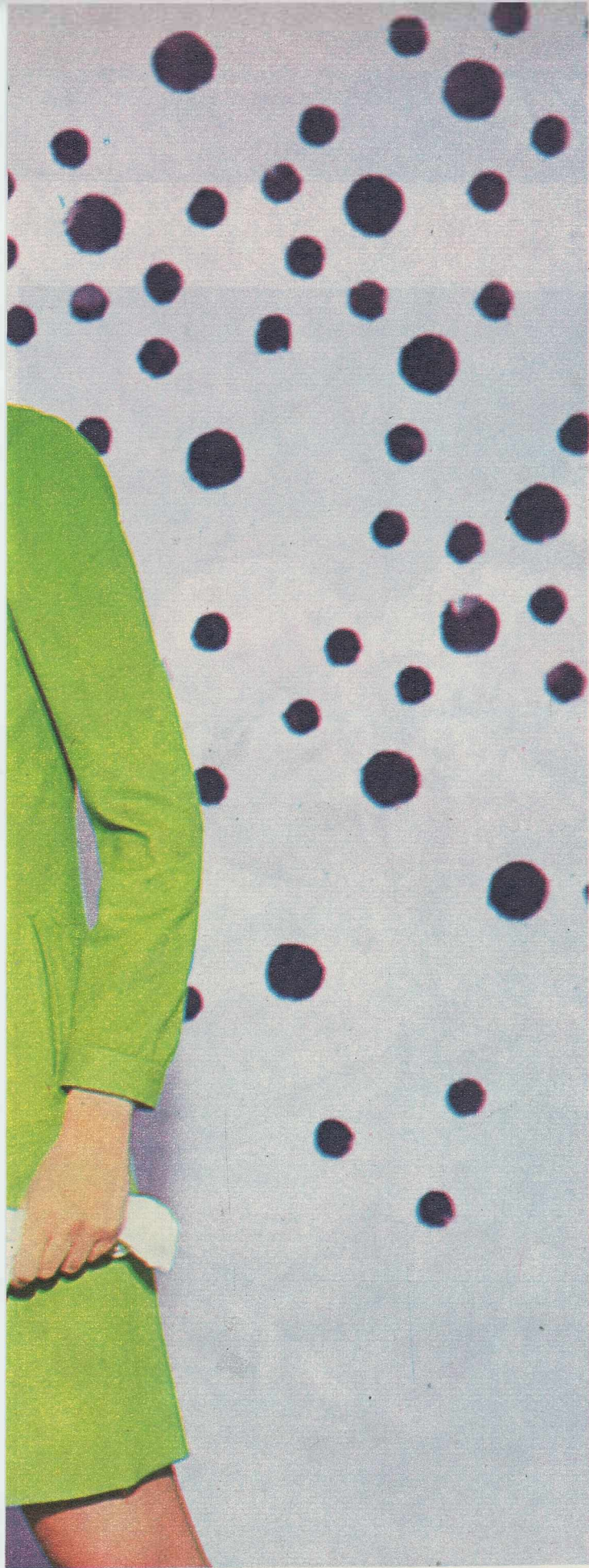
De cîțiva ani, «mica» rochie viu colorată, din stofă sau jersu, cu o linie de desăvîrșită simplitate, rămîne favorita garderobei de primăvară. ▼

Cu păcate vechi, pe cale de a fi ispășite, s-ar zice că nu merită să te mai răfuești. Mai face oare să ne amintim de trecutele prezentări de modă ale cooperativelor (vai, nu prea îndepărtate!), prezentări făcute cu tot dichisul — cadru somptuos, orchestră de muzică ușoară, cîntăreți en vogue, bilete contra cost pipărat — minus o singură cerință: cea a gustului? Gustul și simțul modernului lipseau prea adesea, cu încăpăținare, din aceste prezentări croitoricești, care țineau să ne demonstreze cu tot dinadinsul cîte tăieturi complicate, cîte linii asi-

metrice și cîte năstrușnice garnituri poate să suporte o biată și nevinovată rochie. Sincer vorbind, am fi fost gata să le dăm cu plăcere uitării dacă ultimul număr al revistei «Moda» — aparținînd UCECOM-ului — nu s-ar fi îndărătnicit să ne aducă aminte de acest trecut, publicînd pe multe din paginile sale modele ce stupefiază pur și simplu prin anacronismul, ridicolul și lipsa lor de virtuți artistice (vezi paginile 37, 32, 4).

Și totuși cerul modei a început să se lumineze. Și totuși se pare că putem vorbi de toate aceste imperfecțiuni la timpul tre-

croitori aduși din toată țara (oferindu-le totodată tiparele și întreaga documentație tehnică), și treaba aceasta este esențială, hotărâtoare pentru felul în care strada va apărea mâine îmbrăcată. Pentru că eleganța noastră — susținută fără prea multă convingere de confecțiile de serie — se află în ultimă instanță pe mâna lor, a meșterilor din cooperative, iar mulți dintre aceștia s-au cam anchilozat în demodate concepții și practici croitoricești, sînt prea puțin informați cu tendințele modei internaționale și gata să se mînie ei primii împotriva elementelor noi, de șoc, ale modei.

Așadar, cele 60 de modele ale acestei colecții de orientare i-au plimbat pe oaspeți printre (unele doar) tendințe ale modei actuale, propunînd fără părtinire tipul vestimentației sport ce ajunge, în exces, pînă la stilul militar — epoleți, guler-ofițer, tigheluri, nasturi metalici — dar dînd și stilului romantic ceea ce i se cuvine — catifelele, dantelele, jabourile și volanele sale favorite. Femeinitatea și grația și-au recăpătat drepturile în materie de îmbrăcăminte iar bărbații acestui al șaptelea deceniu, cu mintea preocupată de mașini electronice de calcul și zboruri în lună, încep să se îmbrace ca pe vremea lui Chopin, cu lungi sacouri cambrate (atenție la talie, domnii mei!) și pelerine romantice, cu veste de mătase colorată, plastroane cu dantele și fracuri liliachii. Firește, pentru seara. Firește, pentru cine va dori. Dar moda întregă a început să privească înapoi, peste umăr, oprindu-se pe la 1900, înaintînd cel mult pînă pe la 1930 și copiind întocmai, fără jenă, moda bunici-

ralon, să nu se prezinte 10 (zece) asemenea fuste, astfel că pînă la urmă aceste vedete ale colecției să ne urmărească obsesiv — dar cu prea puțină forță de convingere — ca melodia hîrșită, iritantă, a unui disc zgîriat?).

Mi s-a părut important faptul că, în sfîrșit, diverșilor meseriași din cadrul cooperative lor li s-a propus să-și dea mina, să lucreze umăr la umăr, pentru ca adeptele frumosului vestimentar să-și poată pînă la urmă organiza o ținută armonioasă, să poată avea ciorapi, beretă ori pulover tricotate în aceeași culoare și model, să-și poată procura acele elemente esențiale ale modei actuale — corderoane late de piele ori din inele metalice, catarama, fermoare lungi, brelocuri — să aibă cizmele, pantofii și pălăriile adecvate. Aci însă experiența ne sfătuiește să nu credem totul pe cuvînt: la ora actuală nu se poate găsi în magazine nici un fetru de pălărie, iar în ce privește cizmele pe care le fac meșteșugarii cooperatori să nu ne amintim de lungile luni de așteptare, de perechile ratate și, mai ales, de prețurile lor exorbitante, pentru că ne stricăm, indiscutabil, dispoziția. Cu marochinăria însă, pare a spune colecția, nu vă faceți nici o iluzie, căci nu ne-am făcut nici noi. Am înțeles că lipsa oricărei poșete din această complexă prezentare de modă e un soi de cinstită autocritică privitoare la lipsa de gust a producției atelierelor de marochinărie. Ni s-a spus însă că nu e nici o autocritică la mijloc, că și la Paris rochiile se prezintă fără genți. Mă rog, poate. Îi privește. Persoanele de sex feminin însă doresc, așteaptă poșete: prea

Pentru seară, rochia (fie într-o nuanță pastelată, fie în elegantul bleumarin ori negru) capătă nota festivă printr-o garnitură din paiete, mărgelile ori pasmanterie.

cut. Optimismul nostru se reazemă pe o realitate ce se anunță solidă din punct de vedere organizatoric, eficiență din punct de vedere al rezultatelor: UCECOM-ul și-a înființat un Centru de creație, și-a trimis oameni la Paris, în «schimb de experiență», la Casa Dior, și a prezentat recent, în saloanele cu stucaturi, lambriuri și candelabre ale Casei centrale a armatei, o colecție de modă. O colecție care ne-a uimit — să ne fie cu iertare — prin neașteptata, nesperata sa ținută artistică. Și iar ne-am dat seama că totul e cu puțință pe lumea asta cînd oame-

nii potriviți sînt așezați la locul potrivit, cînd oamenii au tragere de inimă, cînd necesitățile sînt înțelese și servite iar moda nu mai e văzută ca o frivolitate, ca o slăbiciune exclusiv feminină. Că ne-au arătat colecția nouă, oaspeților — oameni de artă, ziariști, reprezentanți ai industriei și comerțului — e un lucru bun și nu putem decît să le mulțumim amfitrionilor pentru ceasul de satisfacție estetic-utilitar-mondenă pe care ni l-au oferit. Dar Centrul de creație și-a «demonstrat» — cum se spune — colecția și în fața a 450 de tehnicieni și meșteri

lor. Colecția ce ne-a fost prezentată a rămas însă pe teritoriul minijupelor, dar ea ne anunță discret, printr-un model, două, și posibilă afirmare a maxijupei, a fustei care, fără doar și poate, va coborî în cîțiva ani pînă la jumătatea gambei... Într-un cuvînt, totul respiră aerul zilei (deși, dați-ne voie să ne întrebăm, a fost oare nevoie, pentru a demonstra că se poartă pelerina, să ni se prezinte 18 (optsprezece) pelerine, de dimineață, de amiază, de după-amiază, de seară timpurie, de seară tîrzie, a fost nevoie, pentru a ne convinge că se poartă fusta-pan-

nu le avem ca să ne permitem luxul de a le ignora. Ni s-a făgăduit că la Centrul de creație se va înființa și o secție de marochinărie care va face treabă bună. Să dea Domnul! Ni s-a anunțat că acest Centru va avea, cu vremea, și propriul său «boutique», propriul său magazin, în care se va putea cumpăra cam tot ce se prezintă ca modele. Ei da, aceasta e o promisiune serioasă. Dacă n-am ști că unele promisiuni sînt făcute pentru a fi călcate...

S.F.
Fotografii de Elena GHERA

LA PLOIEȘTI:

UN NOU „PETRU RAREȘ”

După ce, de peste trei sferturi de an, la Teatrul «Nottara» domnește, cu puteri artistice depline, acel monumental «Petru Rareș» al lui George Constantin, iată că teatrul ploieștean vine să propună o nouă candidatură la acest tron — pe cea a lui Ion Marinescu — să înfățișeze o nouă și foarte personală viziune scenică a piesei lui Horia Lovinescu — cea a regizorului Emil Mandric; și rivalitatea aceasta ni se pare binevenită, pentru că ea îmbogățește și diversifică peisajul nostru teatral, oferind satisfacții de repertoriu spectatorilor din țară, iar marilor actori ai tinerei generații posibilitatea de a-și spune cuvântul despre unul din interesantele personaje ale dramaturgiei prezente închinat trecutului. Comparațiile între cei doi Petru Rareș ispitesc pana cronicarului și chemarea nu poate fi domolită decît de vitregia lipsei de spațiu, care împiedică practic demonstrația. Să o enunțăm măcar. În spectacolul lui Emil Mandric, concretețea aproape violentă, poate excesivă uneori, a decorului (Vintilă Făcăianu încarcă scena pînă la refuz, poate pentru a sugera spațiul îngust, copleșitor, colorat, al mănăstirilor moldovene medievale — văzut ca spațiu-simbol și pe plan spiritual), îmbracă o dramă a puterii, o dramă a ideii de putere, manipulat pe scenă cu o tensiune ce atinge incandescența. Ion Marinescu își descărneză personajul (pe care George Constantin îl construyise atît de masiv, cu atîta omenescă căldură), îl purifică de gesturi ori nuanțe parazitare și îl aduce în fața noastră în stare pură — aș spune, cu o rară vehemență a trăirii. De fapt, Ion Marinescu nu trăiește în numele personajului său, ci arde, se mistuie. Vibrația sa interioară se exprimă tot timpul prin puseuri acute, nervoase, neastîmpărul lucid al lui Petru Rareș capătă ceva vulcanic, gata în orice clipă să erupă de pe scenă în sală într-un flux de emoție intensă, filtrată cerebral, dar nu mai puțin strivitoare. În jocul lui Ion Marinescu nimic nu are rotunjimi blînde, calme, totul e încordat la maximum, totul e ascuțit, unghiular; dar încordarea aceasta nu e crispare chinuită, ci chin al arderii și dăruirii totale. Cînd, la început, Petru Rareș trăiește drama opțiunii — a accepta sau a nu accepta tronul — cînd, în final, silueta sa e apăsată de bătrînețe iar spiritul de vîlmășagul atîtor înfrîngeri și victorii, de iureșul atîtor bătălii și atîtor renunțări; cînd află de moartea soției sau își trimite singur, cu sufletul sîngerînd, fiul la moarte; în orice mo-

▲ Cînd Petru Rareș își pierde cumpătul și ucide cu mîna sa pe unul din boierii trădători, temperamentul vulcanic al lui Ion Marinescu se poate revărsa în voie.

ment — pe pianul existenței sale politice ori în ungherele făpturii sale intime — Petru Rareș-Ion Marinescu e om dar și abstracțiune, e personaj dar și idee. Umplînd tot timpul scena, actorul are totuși eleganța profesională și simțul colegial de a nu-și anihila partenerii, el devine un catalizator scenic și nu un magnet a toate polarizator, și aceasta ajută spectacolului să nu cadă în păcatul

exclusivității portretului scenic. Mina regizorală a caligrafiat cel mai apăsător silueta eroului central, dar a colorat, cu grijă pentru nuanțe — ca în frescele mănăstirești evocate pe cortină — și restul personajelor, reușind adesea, mai eșuînd cîteodată. Spectacolul are atmosfera, o atmosferă istorică, creștină și păgînă totodată, are culoare locală, are pitoresc și e străbătut de un cald sim-

țămînt patriotic; dar are, mai ales, acel timbru de piesă politică, de piesă de idei, la care ține atît de mult Horia Lovinescu. Și face lesnicioasă înțelegerea acelei trimiteri la condiția umană actuală, la acele permanențe ale istoriei care dau primul certificat de viabilitate unei piese scrise azi despre ieri.

Sanda FAUR

TELEGRAME

● Burt Lancaster și Nathalie Wood apar împreună în filmul «Apărarea castelului», pe care-l realizează, lângă Belgrad, regizorul american Sidney Pollack.

● Michel Simon și-a anunțat unul dintre proiectele sale imediate, acela de a-l interpreta pe Sylvestre Bonnard, eroul cărții lui Anatole France «Crima lui Sylvestre Bonnard».

● Actorul englez Dirk Bogarde va fi partenerul Jeannei Moreau în filmul lui Jean Renoir «Julienne și dragostea ei».

● Sergio Leone (autorul lui «Pentru un pumn de dolari»), consacrat, pare-se, definitiv westernului — în maniera lui italiană — se pregătește să înceapă filmările unei noi producții, fără titlu sigur (deocamdată), dar cu o distribuție forte: Claudia Cardinale, Henry Fonda, Robert Hossein.

● «Nebuna din Chailots» va fi ecranizată de John Huston și interpretată de Katherine Hepburn. Parteneri: Yul Brynner și Danny Kaye.

● Critica newyorkeză a desemnat creația lui Alain Resnais «Războiul s-a sfârșit» drept cel mai bun film străin prezentat anul trecut în S.U.A.

PE ECRANE

răpirea fecioarelor

Cinematograful a înlocuit astăzi, dacă nu definitiv, în orice caz într-o măsură aproape-aproape îngrijorătoare, marele roman de aventuri capabil să satisfacă dragostea pentru mișcare, curiozitatea, dorul de neprevăzut al tineretului. Așa stînd lucrurile, ne întrebăm uneori dacă mai are rost să căutăm, pînă în pinzele albe, cristalele de cinematograful din filmele de aventuri, ale căror legi esențiale derivă, oricum, din cele ale literaturii. Respectarea în mare a acestor legi, mișcările lor în funcție de cerințele cinștite ale ecranului — nu de cele speculative, atît de numeroase și ispititoare — ni se pare un examen la care trebuie

să ne gîndim ori de cîte ori pornim la judecarea cineaștilor ce onorează genul. Din acest punct de vedere Dinu Cocea se dovedește și de data aceasta același regizor sever cu sine însuși, care nu-și îngăduie concesii, pornit pe calea unui profesionalism căruia ne-am ferit multă vreme să-i spunem pe nume. El știe să dea Cezarului ce-i al Cezarului, să se supună cu dibăcie deliciai genului fără a sacrifica ideea. Neglijențele, mai mult sau mai puțin fatale, scăpările din vedere, exagerările ori inadvertențele țin de ceea ce se cheamă în două cuvinte șlefuirea mestșugului. După această introducere cam lungă dar intrucitva necesară,

să facem loc observației că «Răpirea fecioarelor» nu numai că nu este legat prin lanțuri de fier de «Haiducii», dar încearcă și o altă nuanțare a tonalității generale a filmului. Epicul și ceea ce numim noi în limbaj extraprofesional «momentele tari» au fost schingiuiți din trei în trei minute mai plantate în aburii unei anumite atmosfere de epocă, făcute din culorile puternice ale vieții de fiecare zi a haiducilor, alternate cu cele leșietice ale degenerescenței domnitorilor. Preocupat de găsirea unui echivalent cinematografic al acestei atmosfere, bine pregătite în scenariu (autori — Eugen Barbu, Mihail Oprea, Dinu Cocea), regizorul scapă însă uneori din mîini firul conflictului ori îl subțiază. Nici disponibilitatea sa de a fi deopotrivă de generos cu toate personajele (calitate prețuită în «Haiducii») nu ne mai apare întreagă aici. Portretele pregnante ale doamnei măcinată de ambiții vulturoști, ale domnitorului bănuț de secrete înclinații filozofice, ale moștenitorului tontălau și mincău, zugrăvite în mișcări esențiale, cu un acut simț al sugestiei psihologice iuți, se distanțează, pe scara valorii artistice, de toate celelalte. Haiducul Amza și ai săi nu sînt supuși unor încercări umane deosebite — și cînd spunem asta nu cerem să fi fost schingiuiți din trei în trei minute — poate de aceea se cerea un plus de zăbavă regizorală prin preajma lor, pentru a suplini prin adîncimea ceea ce nu aveau în desfășurarea de suprafață.

Ceea ce se pierde, sau ni se pare nouă că se pierde din intensitate, este cîștigat însă pe planul acelei tonalități generale de care aminteam: în mare, filmul merge egal cu el însuși, într-o matcă săpată cu inteligență, înlînfaie curat episoadele și din cînd în cînd se oprește pentru a fixa cîteva fresce la care ne gîndim și după ce am părăsit sala (scena prizonieratului în hrube, noaptea înmormintării, plecarea fecioarelor pe Dunăre). Cîteva neglijențe supărătoare ne apar de-a dreptul inexplicabile: haiducii au fost vlăguși, fără aer, fără apă, cu hainele learcă de sudoare, ca în scena următoare, a bății, să arate proaspeți și cu veșmintele scoase de la muzeu. Nu se poate ca după douăzeci de bice să rămii cu răsufflarea întreagă și doar cu două-trei urme pe spate. Convenție-convenție, dar nici chiar așa... Cu totul și cu totul inadmisibilă este însă prezența costumelor ardelenesti pe malurile Dunării.

Actori unul și unul și-au adus nu numai talentul în slujba filmului, ori puterea de cheltuire fizică exemplară, dar și o vădită preocupare de a îmbogăți datele eroilor, de a le oferi echilibrul artistic necesar: Olga Tudorache, Marga Barbu, George Constantin, Emanoil Petruț, Marian Hudac, Ionescu Gion, Toma Caragiu sînt veritabili colaboratori ai acestui film.

Magda MIHĂILESCU

Anița (Marga Barbu) a rămas credincioasă lui Amza. Chiar dacă acesta și-a schimbat înfățișarea. Nu mai este Besoiu. Este Emanoil Petruț.

memento

carte

● In exegezele sale critice, N. Terulian ne-a obisnuit cu afirmatia scris demonstrata, cu un scris fara divagatii, consideratiile fiind cele strict necesare. Supus obiectului cercetat, Terulian se ridica insa la teoretizari dintre cele mai interesante asupra operii discutate. Recenta sa carte de Eseuri vine sa ne confirme calitatile unui cercetator care se misca dezinvolt, dar si cu raspundere, in imperiul ideilor (Editura pentru literatura).

● Continuind frumoasa initiativa de a pune la indemina cititorilor pagini antologice din dramaturgia universală contemporană, Editura pentru literatura universală ne-a pregătit, de astă dată, **Teatru englez contemporan** (vol. I-II). Sumarul ambelor volume e împlinit de lucrări dramatice semnate de John Osborne, Peter Shaffer, John Arden, Arnold Wesker, Harold Pinter.

● **Cinzece albe** de Eugen Frunză reunește o parte din lirica erotică a poetului. Patetismul sentimentelor, aspirația spre o dragoste pură și durabilă, din care nu lipsește și accentul unei senzualități transfigurată, expresia directă, care potențează autenticitatea emoției, fac ca această zonă a poeziei lui E. Frunză să fie una din componentele ei de rezistență (Editura tineretului).

● Ne bucură să aflăm că unii critici literari cu o mai întinsă experiență își spun opiniile despre producția tinerilor proaspăt sosiți în republica literelor, cunoscută fiind situația că aceștia sînt lașiți — în genere — pe mîna, deseori stingace, a unor recenzenti neavizați. Relevăm deci cu satisfacție referințele judicioase ale lui Dumitru Micu, apărute în Gazeta literară de săptămîna trecută, asupra cărților de poezie: **Trenos** de Marin Tarangul, **Corn de vîntoare** de Ștefan Stătescu, **Ninge la izvoare** de Marius Kobescu.

● Din prodigioasa operă a unuia dintre cei mai valoroși scriitori greci contemporani, Anghellos Terzakis, afirmăm cu egală strălucire în publicistică, epică, dramaturgie, eseu, note de călătorie, Editura pentru literatura universală ne prezintă **Prințesa Isabeau**, roman de «capă și spadă», în paginile căruia sînt evocate mișcările populare grecești împotriva cavalerilor cruciați, cuceritori vremelnici ai Greciei în sec. XIII. Prelata și traducerea (bună), de Polixenia Karambi.

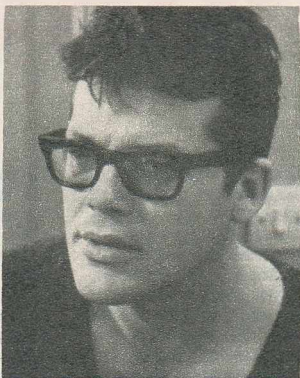
● **Pictura Renașterii în Italia și alte scrieri despre artă** de H. Taine. Culegerea ne demonstrează că lectura scrierilor bătrînilui Taine e încă profitabilă și captivantă. Traducerea și prefața, de Tudor Popa (Editura Meridiane).

● **Poezie și dans** constituie tematica ultimului număr al revistei **Secolul 20**. Sub semnul acestui tentant obiectiv, paginile revistei ne oferă un istoric concentrat al SPIRITULUI dansului în confluența sa cu poezia, istoric susținut de textele unor prestigioși oameni de literă și artă. Tot în acest număr: a doua parte a romanului **America** de Franz Kafka, în traducerea lui Pop Simion și Erikăi Voiculescu.

● În sarcina generală a literaturii noastre sportive, o carte de cultură sportivă este un eveniment. Victor Bănuțescu investighează marile epopei ale umii, poemele eroice, legende și basmele populare, descoperind în ele con-

fruntări fizice cu caracter mai mult sau mai puțin competitiv. Volumul său **Sport și legendă** (Editura C.N.E.F.S.) reprezintă o contribuție interesantă la dezvoltarea izvoarelor pentru istoria educației fizice. Cartea se bucură de o excelentă prezentare grafică asigurată de Val Munteanu.

cinema

Zbigniew Cybulski

● **Cu toată viteza înainte.** Filmul poartă semnătura regizorului polonez S. Lenantowicz («Giuseppe la Varșovia»), cineast care încearcă o comedie străbătută de gânduri serioase. Dar, înainte de toate, acest film este un recital strălucit al celui care a fost unul dintre cei mai mari actori contemporani: Zbigniew Cybulski. Acel inegalabil joc al neprevăzutului, pe care artistul îl minuia cu bine-știuța-i inteligență, este din plin ilustrat aici. În alte roluri: Teresa Tuszyńska, Krzysztof Litwin, Zdzisław Makakiewicz.

● **Pentru cîteva dolari în plus.** Alt western all'italiano. Fărîma de poezie care exista în prima serie, «Pentru un pumn de dolari» s-a pierdut pe drum. A rămas violența, căreia i s-au mai adăugat cîteva straturi, și farmecul ochilor albaștri ai lui Clint Eastwood. Partenerul său, un bun actor italian: Gian Maria Volonté. În restul distribuției: Maria Krup, Rosemarie Dexter, Regia, Sergio Leone.

● **Două bilete la matineu.** Intriga polițistă cu unele implicații psihologice. Dar totul rămîne absolut în zona mediocrității. Regia, Herbert Rappaport (U.R.S.S.). În distribuție: A. Zbruev, Zemfird Tahilova, Igor Gorbacev.

● **Noaptea nunții în ploaie.** Unde duce încapățînarea celor care nu vor să înțeleagă că filmul muzical își are legile lui de fier... Doar cu «puțină muzică, puțin dans, puțină comedie, o față frumoasă» nu se poate. Regia, Horst Seeman (R.D.G.). Interpreți: Traudl Kulikowsky, Frank Schöbel, Gerhard Binert.

● **Mari cinești pe ecranele noastre.** Akira Kurosawa («Cei șapte samurai»), Tony Richardson («Tom Jones»), Anthony Mann («Eroi de la Telemark»), Alexandar Petrovič («Am înclinat Țigani fericiți»), Claude Lelouch («Un bărbat și o femeie»), Zoltan Fabri («Post-sezon»).

● Catherine Deneuve și Jean-Paul Belmondo au fost solicitați de François Truffaut să interpreteze rolurile principale în filmul «Sirena de pe Mississippi», inspirat de romanul lui William Irish. Turnările vor începe în septembrie.

disc

● Unul din virtuozii arcușului, foarte apreciat și peste hotare ca reprezentant de valoare al artei interpretative românești, Ion Voicu, împreună cu Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat «George Enescu» dirijată de George Georgescu și Orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Iosif Conta, a înregistrat pentru «Electrodisc» **CONCERTUL PENTRU VIOARĂ ȘI ORCHESTRĂ ÎN MIMINOR, OP. 64** de Felix Mendelssohn-Bartholdy și **CONCERTUL NR. 2 PENTRU VIOARĂ ȘI ORCHESTRĂ ÎN RE MINOR, OP. 22** de Henryk Wieniawsky. (ECE-0292)!

● **Mircea Cristescu** oferă unor tineri și talentați soliști posibilitatea de a înregistra două din capodoperele mozart-

tiene: **CONCERTUL PENTRU CLARINET ȘI ORCHESTRĂ ÎN LA MAJOR, K.V. 622** și **CONCERTUL PENTRU FLAUT, HARPĂ ȘI ORCHESTRĂ ÎN DO MAJOR, K.V. 299** în interpretarea lui Aurelian Octav Popa (clarinet) și Nicolae Alexandru (flaut), împreună cu Simona Iusceanu-Corjoi (harpă). În fruntea Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat «George Enescu», Mircea Cristescu apare sobru, distins și totuși plin de căldură (ECE-0329).

● Un alt valoros conducător de orchestră, Karel Ancerl, în fruntea Filarmonicii cehe ne prilejuiește ascultarea **DUBLULUI CONCERT PENTRU VIOARĂ, VIOLONCEL ȘI ORCHESTRĂ ÎN LA MINOR, OP. 102** de Brahms, cu concursul lui Josef Suk (vioară) și Andre Navarra (violoncel). Frumoasă și luminoasă lucrare a lui Brahms, **SONATA NR. 2 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN ÎN LA MAJOR, OP. 100**, se bucură de interpretarea lui Suk la vioară și a lui Jan Panenka la pian. Înregistrarea preluată de la Supraphon-Praga a fost imprimată în atelierele noastre cu suficientă acuratețe (ECE-0331).

muzică

● **Maestrul Antonin Ciolan**, decanul de vîrstă al șefilor de orchestră români, din nou la pupitrul Filarmonicii, cu un program cuprinzînd două lucrări românești contemporane și două capodopere ale repertoriului clasic. Vom asculta «Passacaglia» și «Toccată» pentru orchestră de Tudor Ciortea, Concertul pentru pian și orchestră în Re minor de J.S. Bach (solist, Al. Demetriad) și cea de-a VIII-a Simfonie beethoveniană (23 martie, sala Ateneu).

● Pe podiumul de concerte al sălii Radioteleviziunii apare orchestra de studio a acesteia, sub conducerea dirijorului Ludovic Bacî, Solist, Joachim Grubich din Polonia. Un program de prime audiții: «Ode», lucrarea talentatului și harnicului nostru compozitor Anatol Vieru; «Concerto roman» de Alfredo Casella; «Julius Caesar», una dintre cele 40 de opere lăuate posterității de prodigiousul Georg Friedrich Haendel (28 martie, sala de concerte a Radioteleviziunii).

● **Muzica populară românească** se bucură din nou de atenția celor mai buni exponenți ai interpretării artistice a acestui gen: dirijorul Ionel Budisteanu și solistii vocali Angela Moldovan, Ana Ispas, Minodora Nemes, Victoria Pîinea, Benone Sinulescu, Ion Cristoresanu, Emil Gavriș, Ștefan Lăzărescu (24 martie, sala Ateneu).

Antonin Ciolan

plastică

● **Dem. Iordache** — retrospectivă. Autor a peste 1 000 de tablouri, Dem. Iordache cunoaște notorietatea mai ales între cele două războaie mondiale. 14 expoziții personale preced actuala retrospectivă (cu o selecție de peste 150 de lucrări). Ca majoritatea artiștilor noștri, Dem. Iordache este în primul rînd un neobosit peisagist pe drumurile europene dintotdeauna bătute de pictori (Italia în primul rînd) în căutarea cerurilor și lucrurilor generoase, dar revine cu aceeași încinare la privilegiile natale, ca să declame în culoare perenitatea și frumusețile lor. Colorist ardent, pictorul rămîne consecvent, de-a lungul anilor, aceleiași modalități de a picta, în tușe largi, onctuoase, elaborînd volume și planuri cromatice alert ritmate, din care nasc, sonore, peisajele. O vagă atracție expresionistă marchează mai ales compozițiile cu teme luate din lumea circului sau unele dintre portrete (Dalles).

● 70 de lucrări de pictură și grafica expune Traian Brădeanu într-o nouă sală de expoziții din str. Mihai Vodă nr. 2.

● **Teodor Răducan** — grafică și ceramică. Peisaje calme, uneori scene («În pădure») sau priveliști citadine («3 ferestre»), un itinerar pașnic prin natură, căreia artistul îi caută echivalente cromatice. Transparențele acuarelilor le dăruie multora dintre lucrări candoare și poezie. T. Răducan mai expune și cîteva panouri ceramice (holul Dalles).

teatru

Aida Moga

● **Adam și Eva la revistă**, la noul teatru bucureștean de estradă «Ion Vasilescu». De altfel unul din numerele cele mai reușite ale spectacolului este un medalion închinat lui I. Vasilescu și interpretat de Dorina Drăghici. Coregrafia lui Sandu Fayer se impune. În progres vocal, N. Nișescu. Insuficient servită de texte, echipa de comici are cîteva interpreți notabili: Gh. Papanicola, Ion Dușu, Mișu Popescu, Aida Moga. În stilul revistei, scenografia lui Sorin Popa.

● **Năzdrăvniile lui Păcală**, preluate din celebra scriere a lui Petre Dulfu, au devenit materialul scenic nu foarte inspirat al dramatizării semnate de L. Popa la Teatrul «Ion Creangă». Păcală își așteaptă încă marele său creator pentru scenă. În spectacol, cu scenografia de Elena Simirad-Munteanu (vezi imaginea color la pag. 19), sub regia lui Barbu Dumitrescu, protagonist este Mihai Ioniță.

● **Opinia publică** a lui Aurel Baranga a ajuns și la Iași în regia lui Crin Teodorescu și scenografia Margăi Ene. În distribuție: Ștefan Dăncineanu, Virgiliu Costin, Liana Mărgineanu, Virgil Raicu, Sergiu Tudose, Eugenia Nedelcu, Ion Schimbischi.

● O nouă premieră pe țară, comedia scriitorului iugoslav Facil Hagici, **Hotel pentru nebuni**, la Teatrul de stat din Birlad. Comedia — satiră la adresa spiritului mic-burghez — este regizată de Tiberiu Pența și are decorurile unui debutant, Paul Neagu. În distribuție: Ion Andrei, Mircea Herford, Vali Mihalache, Maria Tivodaru ș.a.

● **Prometeu** — una din piesele reprezentative pentru dramaturgia lui Victor Eftimiș, pornind de la celebrul mit antic — se joacă pe scena Teatrului din Sf. Gheorghe. Spectacolul este realizat cu bune efecte dramatice de către Mihai Raicu și are ca interpreți pe Komives M. și Biro Levente. Prin valoarea sa literară textul ar merita reluat și de către altă teatre din țară.

● La Teatrul de stat din Bacău a avut loc premiera uneia dintre puținele comedii originale ale acestei stagiuni: **Lămîie și portocală** de Ștefan Haralamb, satiră vehementă la adresa moravurilor și năraurilor ruginite, cu efecte de comic suculent. În regia lui I.G. Rusu se remarcă interpretul principal, Constantin Coșa.

televiziune

Din programul acestei săptămîni, emisiunile de teatru, film și sport îndreptătesc certe speranțe de calitate. Din enumerare, muzica ușoară e absentă, precum se vede. Păcat! «Cosmin, fiul Zimbrului», s-a înfățișat — în fine — poporului. E frumos ca... Florin Piersic și abia așteptăm să-l vedem. Lecțiile de limbi străine continuă la același bun nivel, iar cei perseverenți n-au decît de cîștigat. Cîteva recomandări:

DUMINICĂ 24 MARTIE. Două emisiuni de sport, dintre care una — se înțelege — de fotbal iar cealaltă de handbal (o repriză din meciul Steaua — Dynamo-Berlin în Cupa campionilor europeni) ● A doua serie din «Cosmin» ● Primim de la Sofia, pe calea undelor un mesaj de primăvară, desigur muzical ● În sfîrșit, sintem invitați Teatrului în studio unde avem prilejul — nu de fiecare zi — să vedem dramatizată (Radu Lupan) lucrarea unui mare prozator contemporan: **novela «Fum»** de W. Faulkner. Interpreți buni: Fory Eterler, Boris Ciornei, Mircea Albulescu, Florin Scărlătescu ș.a.

MARTI 26 MARTIE. Istoria teatrului universal se oprește la momentul «Maxim Gorki», din a cărui operă a fost selecționată piesa «Vilegiaturistii». Își dau concursul: Simona Bondoc, Magdalena Buznea, Eva Patrăscanu, Rodica Tușuianu, Septimiu Sever, George Constantin, Mihai Heroveanu, Damian Crișmaru și alții ● Maestrul Ionel Budisteanu îi acompaniază pe Angela Moldovan și Traian Uilecan într-un program de romanețe.

MIERCURI 27 MARTIE. Bette Davis își continuă triumful turneu... retrospectiv cu «Invitatul la masă». Alături de divă apare frumoasa Ann Sheridan. **JOI 28 MARTIE.** TV ne oferă adesea prilejul unor călătorii instructive și distractive fără să părăsim fotoliul. Azi la **Teleglob:** Finlanda ● **Studioul mic** ne înfățișează (în interpretarea unui colectiv actoricesc din Botoșani) un vechi vodevil românesc «Îngimfata plămumăreasă» sau «Cucoană sint» de Costache Caragiale.

VINERI 29 MARTIE. O nouă emisiune din ciclul meritoriu «Cultura muzicală de-a lungul timpului» ● Încercat filmul francez «Automobilul domnului institutor».

SÎMBĂȚA 30 MARTIE. Meci de fotbal previzibil pasionant: Steaua-Farul ● Ne-ntîlnim cu balerina Cristina Hamedel-Zira ● Ce ne oferă azi **Parada vedetelor?** Nu știm, dar de obicei lucruri bune.

Florin Piersic

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport din 24 martie 1968

I. Rapid-Steaua	1
II. Dinamo-Progresul	x
III. F.C. Argeș-«U» Craiova	1
IV. Fardî-A.S.A.	1
V. Jiul-Petrolul	1
VI. U.T.A.-Dinamo Buc.	x
VII. «U» Cluj-Steagul roșu	1
VIII. Cagliari-Roma	1
IX. Inter-Fiorentina	1
X. Atalanta-Milan	x
XI. Bologna-Torino	x
XII. Brescia-Varese	x
XIII. Mantova-Napoli	x

coperta noastră

Explică-le, dragă Ozon, acestor tineri că viața sportivă cere muncă, multă muncă, disciplină și seriozitate, că succesele de pe stadion se pregătesc aici, la antrenamente, cu prețul efortului susținut.

Fotografie de Sorin DAN

VICTOR BĂNCULESCU

SPORT ȘI LEGENDĂ

SÎNT
ONORAT

de Eugen FRUNZĂ

O
SUTĂ
DE
ANI
DE LA
NAȘTEREA
LUI

maxim gorki

Maxim Gorki se înscrie, indiscutabil, printre figurile proeminente ale veacului nostru ca o personalitate multilaterală, cu o vastă și variată activitate. Iubitorii de literatură din toate țările lumii cunosc, în primul rând, pe scriitorul Gorki, a cărui operă amplă, însumând schițe, nuvele, romane, drame, articole de publicistică, memorii etc., a îmbogățit literatura secolului XX cu teme noi, eroi noi, a adus un univers social, uman și psihologic aparte, s-a impus printr-un stil, printr-o individualitate artistică proprie. Lucrul este cu atât mai demn de a fi relevat cu cât Gorki a intrat în literatura rusă într-o perioadă când ea era dominată de două mari personalități, Tolstoi și Cehov, când, alături de el, își deschideau drum și alte talente tinere — Blok, Bunin, Kuprin, Andreev. Gorki a depășit foarte repede perioada începuturilor (publicase prima sa novelă, *Makar Ciudra*, în 1891) și, la numai câțiva ani distanță (1899), el devine un nume de autoritate nu numai pentru literaturile rusești dar și cucerește prestigiu și notorietate și în străinătate. La această impunere prestigioasă a contribuit foarte mult rezonanța amplă, puternică, pe care au avut-o primele creații ale tinărului scriitor și pe care cele următoare nu au făcut decât să o sporească.

Gorki a început prin a fi cîntărețul entuziast, romantic, al libertății omului, «prevestitorul» furtunii ce va aduce înnoire vieții (Bătrîna Izerghil, *Makar Ciudra*, Cîntecul șoimului, Cîntecul albatrosului etc.), dar și amarul și lucidul analist al rînduieiilor societății rusești de la hotarul celor două veacuri (Celkaș, Konovalov, Soșii Orlov, Micii burghezi, *Azilul de noapte* etc.). Cel ce glorificase în chipul șoimului «nebulia celor viteji» și chemase «furtuna să vină cit mai repede», își făcuse universitățile cutreierînd Rusia, muncind din greu, înfrățindu-se cu mizerii și nevoiașii. Privirea lui pătrunzătoare fixase pentru totdeauna dramele unor Celkași, Satini, Konovalovi, a tuturor acestor «foști oameni», condamnați să rămîină la «fundul societății». Pledoaria pentru omenie și pentru om, acel celebru «omul — iată un cuvînt care răsună mîndru» a stabilit dintru început locul lui Gorki în literatura vremii și peste veacuri, legînd indisolubil numele lui de noțiunea de umanism. Idealul omenirii libere, a omului fe-

ricit, mîndru, înțelept, și, mai presus de orice, om, a însuflețit întreaga creație a lui Maxim Gorki. Dorința și hotărîrea fermă de a afirma acest ideal, în ciuda greutăților ce viața le ridică în cale, au dat acestei opere caracterul ei militant. El se observă deopotrivă și în piesele inspirate din viața intelectualității ruse (*Vilegiaturistii, Copiii Soarelui, Barbarii* etc.), în care scriitorul respinge ideea compromisurilor sau a «turnului de fildeș» ridicînd steagul luptei, al angajării pe poziții progresiste, ca și în romanele sau nuvelele (*Foma Gordeev, Întreprinderile Artamonov, Viața lui Clim Samghin*) în care demască lumea lacomă, hrăpăreață, a capitalismului, ideologia ei, și îndeosebi în operele în care zugrăvește viața grea a muncitorilor, a proletariatului. Pentru mulți cititori Gorki este în primul rând scriitorul proletariatului, cel ce a înfățișat în piesa *Dușmanii* și în romanul *Mama*, poate primul în literatura universală, cu atîta pregnanță și profunzime destinul clasei muncitoare, căreia secolul XX i-a deschis perspective de deplină afirmare și impunere pe arena istorică. Într-adevăr, în creația lui Gorki și-au găsit oglindirea lupta, idealurile, viața proletariatului rus. Datorită unui roman ca *Mama*, a figurii eroului central Pavel Vlasov, a mamei acestuia, Pelaghia Nilovna, și-au găsit expresia zbuicumul, frămîntările, tot universul de probleme și preocupări ale clasei muncitoare, într-o epocă în care aceasta își croia drumul hotărîtor în istorie. Pe bună dreptate scrisese Romain Rolland lui Gorki: «Viața dumitale a fost legată de pieirea lumii vechi și de nașterea în furtuni a lumii noi. Ai fost asemenea unui arc de triumf înalt, care a unit două lumi, trecutul cu viitorul, Rusia cu Apusul».

Dar pentru omenirea secolului XX Gorki nu poate fi și nu este numai scriitorul, omul de literă. El este în egală măsură cetățeanul, luptătorul care a militat pentru făurirea unei culturi noi, socialiste, în patria sa și totodată a apărut întreaga civilizație europeană amenințată de fascism. El este prin excelență scriitorul-cetățean al epocii noastre, un model, un simbol. Ecoul glasului lui Gorki s-a făcut auzit nu o dată și ascultat cu atenție în anii de după cel de-al doilea război mondial. Scriitorul sovietic a purtat un vast colcviu cu

contemporanii săi din cele mai diferite țări (Romain Rolland, Henri Barbusse, Ștefan Zweig, Johannes Becher, B. Shaw, H. Wells etc.), și acest colcviu și-a găsit expresia în articolele sale pline de patos, în cuvîntările sale, în pamflete, în bogata, uriașa sa corespondență. I se adresau oameni, mai ales scriitori din toate colțurile lumii, cerîndu-i sfaturi, soluții, ascultîndu-i îndemnul, răspunzînd la apelurile lui de a apăra pacea, civilizația. Pe bună dreptate spusese Thomas Mann că Maxim Gorki este mai mult decît un scriitor de renume. «Gorki e mai mult decît atît: el este purtătorul unui principiu etic, organ al conștiinței sociale, el aparține acelei societăți spirituale a Europei ai cărei membri, fără a se cunoaște personal în majoritatea cazurilor, s-au întîlnit de mult în sfere superioare, realizînd în domeniul spiritual acea unitate pentru care luptă lumea; el aparține unei societăți formate din personalități puternic individualizate, dar al căror glas răsună la unison ori de cîte ori apare necesitatea de a lua atitudine împotriva nedreptății, a inculturii, a rînduieiilor strîmbe».

Exponent al noii culturi și literaturi sovietice, socialiste, Maxim Gorki a fost un adevărat dascăl pentru o întreagă generație de scriitori tineri care au ilustrat apoi dezvoltarea literaturii sovietice din zilele noastre (Fedin, Leonov, Gladkov, Vsevolod Ivanov etc.).

Evoluția personalității și a creației lui Gorki a cunoscut împliniri pe care nu le-a fost dat multor oameni de literă să le afle în timpul vieții lor. Idealurile pentru care a militat, pe care le-a apărut în tinerețe, le-a văzut triumfînd și impunîndu-se. «Astfel se împlineste cariera măiestră a acestui fiu al durerii; cîntărețul robilor devine cîntărețul oamenilor liberi și îndrăzneți» — spusese, pe bună dreptate, Mihail Sadoveanu.

Se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui Maxim Gorki. Omenirea întreagă evocă cu dragoste și pietate figura marelui scriitor sovietic. Și iarăși se cuvine să cităm spusese lui Mihail Sadoveanu: «A fost odată ca niciodată... Cel mai umil copil al sărmanilor lumii a ajuns cel dintîi între scriitorii lumii noi; și ceea ce se cheamă obișnuit moarte e pentru el viață de-a pururii».

Tatiana NICOLESCU

Pînă la un timp Mitache mi s-a părut un cuget drept și o limbă ascuțită, ceea ce nu e de loc condamnabil. Nutream chiar un soi de simpatie pentru acest pătimaș care nu se sfia să-și arate necruțarea și nu apela niciodată la expresii de șerbet.

Venea de pildă vorba de Popescu și Mitache îl caracteriza scurt: «Cline turbat».

Lui Ionescu nu-i acorda decît un singur cuvînt, însă grav și sugestiv: «Crocodil».

Georgescu în schimb se bucura de o propoziție întreagă, augmentată, bineînțeles, cu elementul zoologic necesar: «Ingrat și viclean ca o miță».

Dar pe Mitache nu-l indignau doar caracterele viciate, strîmbe, hulpave sau mai știu eu cum. Nu. Mitache se revolta și în fața conceptelor sau produselor care îi răneau simțirea pură, năzuința spre frumos și adevăr. Atrăgîndu-mi de pildă atenția asupra unei construcții noi (după mine foarte reușită), Mitache scuipa cu oroare clamînd: «O porcărie!» Iar un studiu apărut într-o revistă (care, după părerea mea, dezbătea în chip original niște chestiuni foarte interesante) primea din partea lui Mitache un calificativ cît se poate de plastic: «Găinaș!»

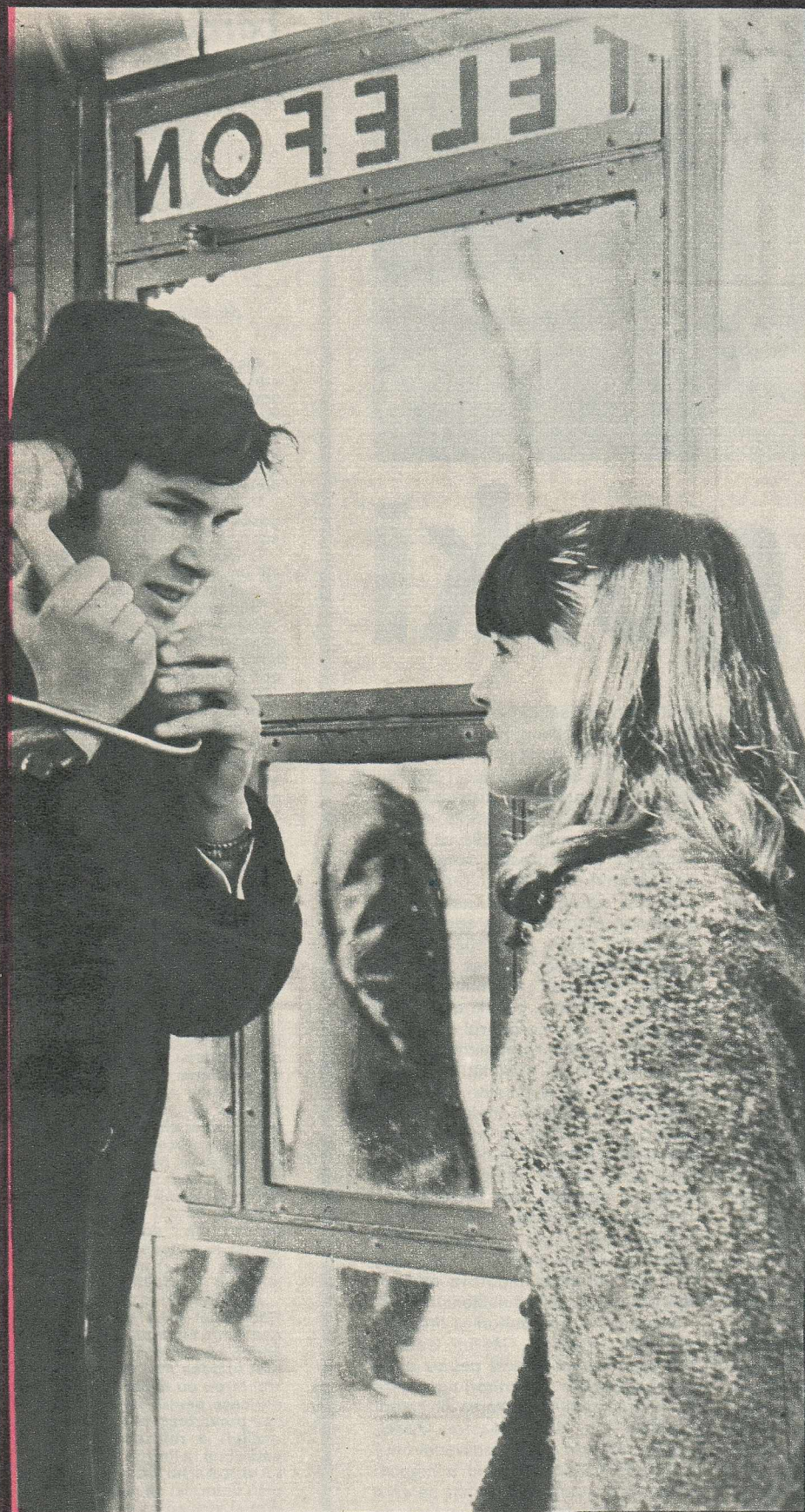
Astfel eroul nostru dovedea un ochi sever și un curaj de opinie impresionant. Părea cinstit, intransigent, fără mînuși în aprecierea celor din jurul său. Nu ierta pe nimeni și nimic. A răta cu degetul și înfiera fără milă. Faptul că de multe ori opiniile sale, formulate atît de aspru și brutal, nu se potriveau cu ale mele, ba se aflau chiar la antipod, nu mă cîntărea din convingerea că am de-a face cu un om de bună-credință, poate prea dur și neconcesiv, dar în fond vrăjmas sincer al echivocului și al dulcii amabilității.

Aceasta numai pînă la un timp. Căci încet-încet adevărul începea să mi se dezvăluie. Am aflat astfel că Popescu (cîinele turbat) lucrase mai demult în același birou cu Mitache, pe care îl criticase pentru lenea și chiulul său proverbial; că Ionescu (crocodilul) îi refuzase cîndva un împrumut, avînd în vedere prostul obicei al lui Mitache de a nu-și plăti datoriile; că Georgescu (ingrat și viclean ca o miță) fusese de fapt cumnat cu Mitache și, în calitate de martor la procesul lui de divorț, declarase franc: «Pîrîtul își terorizează nevasta, copiii, plus vecinii din bloc».

Deunăzi mi-am lămurit și cazul cu... «porcăria». Mitache e certat la cuțite cu arhitectul proiectant și îl porcărește pe unde poate. Cît despre «găinaș» e o chestiune mai subtilă. Autorul studiului a rezistat ferm tuturor tentativelor lui Mitache de a se vizita reciproc și de a lega prietenie. Pesemne că știa omul ce știa.

În cele din urmă, edificat asupra obiectivității, loialității și combativității lui Mitache, veți înțelege că m-am sustras și eu stimabilei sale însoțiri. Drept care am aflat de promovarea mea în zoologia la specia scorpionilor.

Bravo Mitache, merți! Nici nu-ți închipui ce onoare mi-ai făcut.

— Notează repede, Rodico: 32... 40... 48...
 — Al cui telefon?
 — Care telefon? E NUMĂRUL DE PAGINI ÎN CARE VA APĂREA REVISTA «FLACĂRA»: 32, 40 sau 48... Și mai notează iute: costă doar 3 lei...

FLACĂRA VARIETĂȚI

CRICUL IDEAL ▲

Un balon etanș din material plastic, un furtun conectat la țeava de eșapament, și ingrata muncă de ridicare a mașinii cu cricul a fost înlăturată... Invenția a fost recent demonstrată la Cardington (Anglia).

● PUNCT

● SI DE LA CAPĂȚ

● În mai multe școli din Anglia se experimentează un aparat menit să-i ajute pe pedagogi în menținerea disciplinei. Când școlarii încep să șușotească sau să se foiască în bănci, aparatul declanșează automat o sonerie care-l scutește pe profesor să rostească apelul de liniște.

● În caz de naufragiu, sau în altă împrejurare în care ar avea nevoie de ajutor, orice om va putea transmite semnale S.O.S. înghițind un aparat emițător de mări-mea unui piramidon. În contact cu temperatura și secrețiile stomacului, acest aparat-pastilă începe să emită semnale care pot fi recepționate pe o rază de 10 km.

● Numeroși locuitori dintr-un cartier al orașului Norfolk (Anglia), plângându-se de mirosul insuportabil al reziduurilor provenite de la o uzină, autoritățile au obligat uzina să-și... parfumeze deșeurile.

● Șase cercetătoare științifice în vîrstă de 20-25 de ani din Anglia se pregătesc să plece, în toamna acestui

an, în Antarctica. Va fi prima expediție compusă numai din femei, care se va îndrepta spre Polul Sud.

● Statura suedezilor a crescut în ultimii ani în medie cu 5—10 cm. Aceasta este concluzia pe care au tras-o fabricile de mobilă care au primit solicitări să mărească lungimea standard a paturilor de la 1,95 m la 2,10 m.

● Muzeul Luvru din Paris își amenajează în momentul de față o anexă în stația de metro care-i poartă numele. Aici vor fi expuse unele dintre cele mai celebre picturi și statui ale muzeului. Numai că exponatele nu vor fi decît niște reproduceri.

● Un grup de femei din Londra au hotărît să pătrundă cu forța într-un local fondat cu patru secole în urmă avînd pe ușă inscripția: «No women» (Intrarea femeilor oprită!). Incidentul a ajuns în fața tribunalului, unde femeile și-au motivat acțiunea acuzîndu-i pe bărbații care frecventează acest local de discriminare...sexuală.

▶ **Năstrușnicul Păcală față-n față cu micii spectatori, la Teatrul «Ion Creangă» din București.** Spectacolul, semnat de regizorul Barbu Dumitrescu după un scenariu aparținând Leticiei Popa, se bucură de un deosebit succes în fața micilor spectatori, la aceasta contribuind din plin inspirata scenografie a Elenei Simirad-Munteanu.

Fotografie de S.MEDREA

▶ **HAI LA CIRC SĂ DANSĂM!** Afacerile circului din orașul spaniol Salou, de pe Costa Brava, mergeau prost. Proprietarul localului l-a transformat atunci în bar. Pentru folosirea cât mai deplină a recuzitei pe care o avea la dispoziție, el a amenajat pista de dans în... cușca leilor!

▶ **MÎNDRIE MATERNĂ.** În grădina zoologică din Zürich s-a născut — pentru prima dată în captivitate — un pui de gibbon cu «mănuși albe», varietate extrem de rară.

▶ **lată-l, strins lipit de fericita lui mamă, mîndră de asemenea odraslă.**

▶ **NUMĂR DE CONCURS: 8 438.** Wasaloppet este denumirea celei mai mari competiții de schi-fond din lume. Ea are loc anual în Suedia, se desfășoară pe respectabila distanță de 85 de kilometri, dar calificativul de «cea mai mare» se datorește popularității de care se bucură în rîndul participanților, al căror număr crește de la an la an ajungînd la cifre cu totul neobișnuite. La recentul concurs au luat startul nu mai puțin de 8 438 de concurenți...

▶ **Ciștigătorul, Janne Stafansson, s-a specializat, pare-se, în performanța de a învinge peste 8 000 de concurenți, dat fiind că este pentru a șasea oară cînd obține locul întii la pasionanta dispută.**

Scandalul din

«916-166/66. Very confidențial». Numărul unui dosar-coșmar întocmit de poliția criminală din statul Arkansas (S.U.A.). Depuse pe biroul guvernatorului statului, cele 67 de file cu mențiunea «strict secret» au venit să confirme zvonuri sinistre ce circulau de mai multă vreme. Și apoi să stîrnească un val de indignare în rîndul opiniei publice americane care-și închipuia — cum se exprima un cotidian newyorkez — că «asemenea lucruri se puteau petrece numai într-un lagăr de exterminare nazist».

—Totul a pornit de la niște cazuri de intoxicații suspecte la închisoarea «Cummins Farm», pentru care au fost ordonate cercetări. Dar, potrivit declarației lui Bob Scott, asistent al guvernatorului pentru închisori, «vechea gardă a partidului democrat care a guvernat statul pînă către sfîrșitul anului trecut a vrut să înmorminteze ancheta». Schimbarea guvernatorului ultrasarist Faubus (închisoarea număra 792 deținuți de culoare și 492 «albi»), dar mai ales a directorului închisorii — cu numele predestinat, parcă, James Bruton — a făcut ca grozăviile de la «Cummins Farm» și de la anexa sa, «Tucker Prison Farm», să fie date la iveală. În cadrul anchetei redeschise de noul director, Thomas Morton, un deținut, Ruben Johnson, și-a luat inima-n dinți și a arătat unde a fost pus să sape gropile pentru trei deținuți uciși în închisoare și apoi trecuți în registre ca «evadați». Dezgropate, cadavrele au relevat faptul că unul dintre deținuți fusese decapitat iar celorlalți doi li se frînseseră oasele de la picioare. Cercetările întreprinse au dovedit că cel puțin 71 de deținuți au pierit în cursul ultimelor trei decenii de «moriți nenaturale»; ei au fost trecuți în registre fie ca «evadați», fie «călcați de camionul cu fin», fie «intoxicați», fie «insolați» etc. În 1967 registrele au notat zece decese — ale unor deținuți avînd vîrste între 20 și 30 de ani — din cauza unor «atacuri cardiace» (!). Nu e scris însă acolo că acestea au fost provocate de așa-numitul «telefon Tucker» de la închisoarea cu același nume, unde deținuții «negreați» erau legați pe masa din cabinetul medical iar la dinți și organele genitale le erau prinse fire electrice conectate la un aparat telefonic care, pus în funcțiune, producea șocuri electrice. Nu era însă singura metodă de tortură. Un fost deținut, Edward Redmond, a relatat cum un gardian a pus un laț în jurul gîtului unui deținut de culoare și apoi l-a legat de friul unui cal; acesta, pornind, l-a strangulat pur și simplu. Un actual deținut numit convențional «LL-22» a arătat de asemenea, în cadrul anchetei, că, refuzînd să plătească doi dolari săptămînal unui supraveghetor, respectivul a profitat de primul prilej pentru a-l biciui. De altfel biciuirea cu funii, cabluri de sîr-

„ORASUL SCHELETELOR”

◀ Deținutul R. Johnson a rupt tăcerea ce domnea asupra lui «Cummins Farm» și a anexei sale, «Tucker Prison Farm», confirmînd astfel ceea ce se spunea doar șoptite.

Gropile unde au fost date la iveală osemintele aceluia.

PLEDOARIE PENTRU CULTURĂ (III)

o artă nouă

Alta era tema aleasă inițial pentru «pledoaria» din această săptămână. Mă consider însă obligată să modific ordinea prestabilită a argumentației. Un telecronicar nu ar avea dreptul să păstreze tăcerea în legătură cu ceea ce crede a fi cel mai mare succes al televiziunii române — festivalul de la Brașov? A fost o reușită absolută, nu numai cel mai bun lucru făcut vreodată sub auspiciile televiziunii. Participarea — incomparabil mai reprezentativă și mai valoroasă decât la diversele festivaluri internaționale văzute de noi prin intermediul Euro și Inter-viziunii. Desfășurarea, regia, prezentarea — desăvirșite. Competența și imparțialitatea juriului — la nivelul performanțelor unui calculator electronic.

Dar mai presus de toate aceste merite de natură cumva organizatorică este faptul că am fost puși în contact direct, continuu, amplu, multilateral, cu o formă de cultură încă puțin cunoscută la noi. Ni s-a oferit prilejul de a înțelege și simți că ceea ce întuisem doar urmărind recitalurile unor cântăreți de renume de peste hotare este într-un tot adevărat: în timp ce la noi se compuneau în continuare tangouri, rumbe, twisturi și melodii cu ritm nedansant cărora li se lipeau «texte», în lume a apărut și s-a dezvoltat o artă nouă. O artă care îmbină cîntecul cu poezia, reflecția filozofică și expresia dramatică, arta unor trubaduri moderni, purtători de cuvînt ai generației lor, căreia li exprimă nuanțat visurile, dezamăgirile, crezul sau lipsa de crez. Nu e o întîmplare că «idolii» cîntecului au apărut ca fenomen social abia o dată cu această nouă ipostază a muzicii, căreia e impropriu să i se spună «ușoară». Nu mai avem de-a face cu «interpreți» care își formează un «repertoriu» alegînd dintre melodiile la modă. Sînt artiști compleți, ei înșiși poeți, ei înșiși compozitori. Escudero, dintre participanții în afara concursului, și Hustin, laureatul festivalului, ne-au înlesnit, prin cîntecele inchipuite de ei înșiși, pătrunderea în lumea sui-generis a tinerilor care refuză valorile meschine ale unei societăți obosite și năzuiesc spre lumea pură a naturii, a iubirii, a florilor. Rika Zarai și Pia Colombo, Hugues Aufray și Jean-Claude Pascal au ceva de spus, de comunicat, de împărtășit. Ei se adresează nu atît urechilor cît sufletului nostru. Recitalurile lor nu seamănă între ele, întrucît fiecare este expresia unei anumite personalități, aduce un anumit punct de vedere și o anumită atitudine față de viață și de multiplele ei probleme. Nestăpînita exuberanță a drăcușorului numit Rita Pavone este în definitiv și ea reflec-tarea unui mod de a privi lumea.

Să nu ne îmbătăm cu apă rece comparînd stilul cîntăreților noștri cu stilurile celor pe care i-am cunoscut acum, pentru a spune că mai au încă lipsuri, că mai au de învățat, că au rămas puțin în urmă. Ar însemna să comparăm entități de natură diferită. Adevărul este că, în timp ce sîntem excepțional de bine reprezentați în ceea ce privește arta interpretativă — avem doar atîția violoniști, pianiști, cîntă-reți de operă de clasă internațională — și de ase-menea în domeniul compoziției «culte», în noul domeniu despre care am vorbit mai sus n-am pătruns încă. Avem, ca și înainte de război, compozitori de muzică ușoară, textieri de muzică ușoară, inter-preți de muzică ușoară, unii mai înzestrați, alții mai puțin înzestrați. Cîntărețul-poet este însă un produs exotic care, deocamdată, lipsește la noi.

Unii s-au mirat de ce nu a luat nici un premiu frumoasa interpretă irlandeză care a cîntat fără cusur și cu multă muzicalitate melodiile alese. Răspunsul e simplu: pentru că juriul a considerat depășită astăzi maniera ei vocală, inspirată din cea a vedetelor filmelor muzicale antebelice. Cum ar mai putea fi luate în considerare tremoloul lui Dan Spătaru sau crescendourile lui finale?

Vorbam la început despre obiectivitatea juriului. Trebuie să recunoaștem însă că numai gentilețea a putut să-l determine să acorde mențiune Margaretei Pislaru. S-a întîmplat ceva absolut de neînțeles cu această cîntăreță-actriță despre care am scris de atîtea ori cu simpatie și prețuire. Cineva a avut proasta inspirație sau malițiozitatea de a o abate de la ingenuitatea, prospețimea caracteristice, de a-i sugera să cînte melodii care nu i se potrivesc, de a o transforma într-o apariție greoaie și solemnă. Și astfel, singura interpretă care ne-ar fi putut face cinste, s-a prezentat cu mult sub nivelul ei obișnuit.

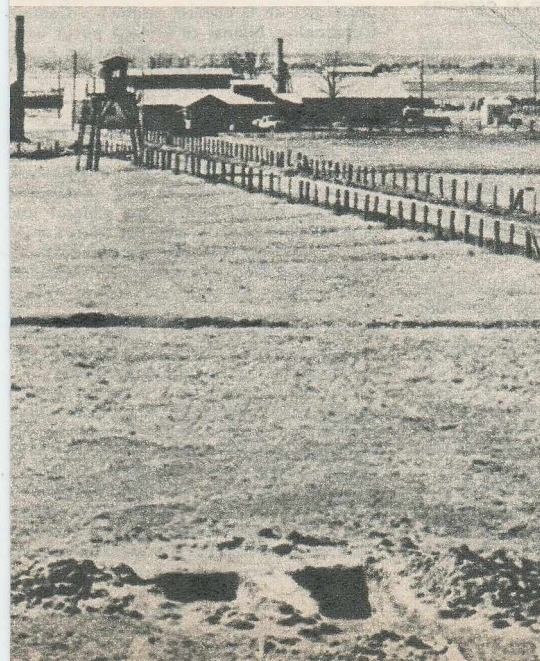
Pledoaria pentru noua formă de cultură cu care ne-a familiarizat «Cerbul de aur» poate continua. Deocamdată, propunem celor ce se ocupă de indrumarea cîntăreților noștri să le înlesnească partici-parea la celelalte concursuri internaționale similare. Numai în Belgia, ai cărei reprezentanți au cucerit primul și al treilea «cerbul» au avut loc în curînd două manifestări asemănătoare: Knocke le Zoute (12-18 iulie) și Spa (25-28 iulie). Și, firește, numeroase altele în alte țări. Căci tare mai par stingaci în comparație cu obișnuința festivalurilor internaționale.

Felicia ANTIP

* «Flacăra» nu l-a abordat decît tangențial, considerînd că trimișii ei au avut la Brașov condiții de lucru incompatibile cu o activitate gazetărească normală.

stemul diabolic al inchisorii se încadra și «ierarhi-a» deținuților; ei erau împărțiți în trei grupe: culoși (îmbrăcați în alb); vechi deținuți pe cale de ilitare (în albastru); și «trustees», criminali «de edere» (în vestoane kaki) — din rîndul cărora erau utați și o serie de paznici.

mă, biciuri de piele cu noduri, aplica-carea pe piele a virfurilor incandes-cente ale țigărilor, introducerea de ace sub unghii etc. erau lucruri obiș-nuite. «Ne aflăm în plin secol al XVIII-lea» — a recunoscut însuși medicul inchisorii Barrow. Într-adevăr, in-chisorile Cummins și Tucker reamintesc de epoca sclaviei. Sau, cum afirma noul director, lucrurile au ajuns pînă acolo încît s-a înrădăcinat «sentimen-tul că deținutul nici n-ar aparține rasei umane».

Cele descoperite în «orașul schele-telor» — cum au fost denumite inchi-soarea Cummins și anexa sa — s-au transformat, potrivit presei americane, într-un «adevărat scandal națio-nal». Pe care unii însă încearcă, pare-se din motive electorale, să-l mușamali-zeze. «Vechea gardă» a și trecut de altfel la acțiuni. În «Arkansas dem-ocrat», de pildă, senatorul Fletcher amenința de curînd în acești termeni: «Această anchetă e o rușine pentru stat și pentru națiune. Vă punem pe toți în gardă împotriva celor care încearcă să-și facă publicitate pe soco-teala bunului renume al Arkansasului» (actualul guvernator e republicanul Winthrop Rockefeller — n.n.).

Bunul renume al Arkansasului...

Oare în numele apărării acestui renume, noul director, Morton, — cel care a dat la iveală faptele petrecute în trecut la «Cummins Prison Farm» — a fost acum demis?...

I. CIOARĂ

PENTRU ÎNCETAREA MONSTRUOSULUI RĂZBOI

de Silviu BRUCAN

1

2

3

În timp ce în Vietnamul de sud forțele Frontului Național de Eliberare (fotografia 1) continuă să desfășoare intense acțiuni împotriva trupelor americano-saigoneze în delta Mekongului și a celor 6 000 pușcași marini americani încercuți la Khe Sanh, pe cele mai diferite meridiane și paralele ale globului opinia publică își exprimă solidaritatea cu cauza dreaptă a poporului vietnamez, cerind încetarea războiului agresiv dus de Statele Unite în această parte a lumii. La Londra, de pildă, a avut loc, în Grosvenor Square, o demonstrație calificată de comentatori drept cea mai impunătoare și combativă manifestare împotriva războiului din Vietnam, înregistrată pînă acum în capitala britanică. Mesajele remise cu acest prilej la reprezentanța S.U.A. din Londra conțin, toate, ideea că «singura cale spre instaurarea păcii în Vietnam este retragerea forțelor americane». Fotografia 2 înfățișează un grup de demonstranți în fața ambasadei americane din Grosvenor Square. De asemeni, în Franța, timp de trei zile, a avut loc campania celor «sută demonstranți pentru Vietnam», desfășurată în tot atâtea orașe. La Paris, 15 000 de locuitori adunați în Piața Republicii (fotografia 3) și-au manifestat solidaritatea cu lupta poporului vietnamez împotriva agresiunii americane.

Seria de evenimente recente de pe frontul din Vietnam și de pe scena politică americană subliniază mai puternic ca oricînd impasul în care a ajuns intervenția Statelor Unite și politica Administrației Johnson.

Puternica ofensivă a Frontului Național de Eliberare care a cuprins cele mai «sigure» poziții și baze ale trupelor americano-saigoneze, încercuirea celor 6 000 de infanteriști americani la Khe-Sanh și acțiunile sistematice întreprinse de patrioți în orașele sud-vietnameze marchează în războiul din Vietnam faza în care inițiativa militară a trecut complet în minile forțelor mișcării de eliberare. Pentru opinia publică americană șocul a fost cu atât mai puternic cu cît s-a produs pe neașteptate. În această privință Walter Lippmann scrie: „La trei luni după ce generalul Westmoreland a sosit în S.U.A. toamna trecută, armata se află în defensivă. La trei luni după ce ambasadorul nostru la Saigon a sosit în S.U.A. pentru a ne da noi asigurări, întregul program politic lansat la orașe și sate este compromis. La trei luni după ce ni s-a spus că victoria se profilează la orizont, un ziar american de valoare și influență lui «Wall Street Journal» scrie: «Considerăm că poporul american ar trebui să fie gata să accepte, dacă nu a acceptat încă, perspectiva că întregul efort în Vietnam este sortit eșecului; s-ar putea ca el să se destrame chiar sub ochii noștri!». Într-adevăr, faptul că ziarul mării finanțe a ajuns la asemenea concluzii este extrem de semnificativ. El ilustrează sciziunea care s-a produs în lumea marilor corporații americane și de-părtarea de Administrație a cercurilor care nu sînt direct interesate în profiturile uriașe obținute în conjunctura de război. În ultima vreme și revistele din grupul Henry Luce — Fortune, Time, Life — subliniază efectele nefaste ale războiului asupra poziției dolarului și a balanței de plăți a S.U.A., al cărei deficit a devenit oarecum cronic. M. Cook, președintele societății «American Electric Powers», a declarat ziarului «Journal of Commerce» că războiul contaminează totul iar dezechilibrul balanței de plăți continuă a se agrava. Ziaristul Andrew Hopkind, comentînd deplasările de opinie care s-au produs în lumea oamenilor de afaceri în legătură cu războiul, este de părere că pentru această rezultatul cel mai grav este înrăutățirea poziției economice a S.U.A. în lume: «Dolarul este în primejdie — scrie el — și nu restricțiile impuse turiștilor americani în străinătate constituie măsura de natură a-l salva definitiv. Ar fi nevoie de sfîrșitul războiului din Vietnam — și poate de retragerea forțelor americane staționate în Europa — pentru a restabili situația. Pentru moment însă există temeri serioase că S.U.A. vor fi constrînse să abandoneze controlul asupra Fondului Monetar Internațional și să devalorizeze dolarul». Presiunea asupra dolarului exercitată de actuala «goană după aur» a atins o acuitate care produce o profundă îngrijorare cercurilor bancare americane. Experții sînt de părere că dacă presiunea continuă, în pofida puternicei economii americane și a imensului ei potențial productiv, dolarul nu va rezista multă vreme la actuala sa valoare pe piața mondială.

Înfringerile suferite de S.U.A. pe front și consecințele nefaste ale războiului asupra poziției dolarului au început să se facă resimțite din ce în ce mai vizibil în viața politică americană. Succesul cu totul neobișnuit pe care l-a obținut în alegerile preliminare (primaries) din sinul organizației partidului democrat din New Hampshire senatorul Eugene McCarthy este considerat de către toți comentatorii ca o «lovitură anti-Johnson», deoarece principala rațiune a acțiunii întreprinse de senatorul din Minnesota rezidă în exprimarea opoziției față de politica Administrației în Vietnam. Acest succes politic răsunător l-a silit pe senatorul Robert Kennedy să părăsească postura de expectativă și să-și anunțe candidatura în lupta pentru Casa Albă, ceea ce creează o situație nouă în partidul democrat aflat la putere. De acum înainte președintele Johnson va trebui să conteze pe o puternică opoziție în propriul partid și, deși tradiția politică americană conferă anumite atuuri electorale celui care se află în Casa Albă, bătălia se anunță crîncenă, mai ales dacă la eșecurile militare pe front se vor adăuga complicații în privința dolarului.

Războiul din Vietnam influențează și rivalitățile din sinul partidului republican, unde Richard Nixon, deși favoritul mașinării locale republicane cunoscute pentru conservatorismul ei, prezintă dezavantajul de a ne oferi o alternativă reală la politica actuală a Administrației. De aceea cîștigă teren ideea candidaturii lui Nelson Rockefeller, situat pe o platformă politică mai liberală, deși guvernatorul statului New York s-a ferit pînă acum cu grijă să adopte o poziție categorică în problema războiului din Vietnam.

În acest mod, chiar și în faza electorală inițială desfășurată pînă la convențiile partidului democrat și republican din vară, care va desemna pe cei doi candidați la președinție, lupta politică dintre pretendenți se anunță acerbă.

Și la celălalt capăt, în Vietnamul de sud, schimbarea care a intervenit pe front ca urmare a ofensivei forțelor patriotice s-a reflectat pe arena politică. Pe de o parte, caracterul larg popular pe care l-a îmbrăcat ofensiva în orașele sud-vietnameze a creat condiții pentru formarea în regiunile eliberate a unor comitete revoluționare, cărora le revine sarcina definită în programul F.N.E. publicat în septembrie 1967 de «a realiza treptat o administrație națională și democratică locală». Pe de altă parte, caracterul dinamic și popular al ofensivei a stîrnit panică și înfricoșare în sinul clicii militare Thieu-Ky. Aceștia au procedat la numeroase arestări de bonzi, avocați, medici, profesori universitari; în același timp au arestat pe Thich Tri Quang, șeful grupării budiste antiguvernamentale, și pe Au Truong Thanh, care a candidat la ultimele alegeri pe o platformă de pace obținînd un mare număr de voturi care l-au situat pe locul doi după guvernanții măsluitori de voturi. Așa cum arăta «Le Monde», sub efectul ofensivei populare a avut loc un proces de radicalizare rapidă atît în rîndurile budiștilor cît și în ale grupărilor opoziționiste Jegale din Saigon. Ideile care animă aripa radicală a budismului — scrie «Le Monde» — sînt antiamericanism virulent, dublat de un pacifism din ce în ce mai categoric. În același timp — constată ziarul francez — autoritățile saigoneze aruncă în rîndurile unei opoziții din ce în ce mai ferme ultimele mișcări cu care ar mai putea să colaboreze. Dialectica politică duce inevitabil la radicalizarea a noi și noi cercuri și grupuri sociale și la apropierea lor de Frontul Național de Eliberare, a cărui platformă larg patriotică permite ralierea acestora împotriva dușmanului comun — imperialismul american și agentura sa saigoneză.

Față de această evoluție a situației, crește puternic protestul opiniei publice mondiale împotriva monstruosului război din Vietnam și cerința imperativă ca Statele Unite să înceteze bombardamentele și celelalte acte de război împotriva Republicii Democratice Vietnam, pentru a se crea condiții pentru angajarea unor tratative de pace. Mișcarea de protest împotriva războiului și de sprijinire a viteazului popor vietnamez, al dreptului său sacru la libertate, devine o forță irezistibilă a zilelor noastre.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

margarina vitaminizată

Un
produs
care merită
medaliat!
Succesul asigurat
în produse de patiserie
prin
«MARGA»
și
«IDEAL»